kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆز

کوردە گیان یاخوا جێژنت پیرۆز بێ
بەهاری ژینت جێژنی نەورۆز بێ
چەند دڵگوشایە خاکەلێوەکەت
پیرۆزە رەنگە شاخ و کێوەکەت
...
هەژار

جێژنی نەورۆز
بڕوانە خودای بڵند و زانا
چی کردووە لە هەرد و عاسمانا
بێ مشتە وو رەندە، بێگەز و گاز
وەستایەکە، ناگەرەکییە ئامراز
یەک گەورە و یەک درێژ و یەک خڕ
والا و بە نێو و نیوە و پڕ
دەرکەوتووە گش لە کارگای ئەو
سەرسووڕە جیهان لە بارەگای ئەو
سەیریش ئەوە گشتیان لە کارن
هێندێکی پیادە، هێندێ سوارن
هێندێ بەهەران و هێندێ وستن
دەستێک پەلەکار و هێندێ سستن
یەک دێت و یەکێ دەچێت و، دەستێ
هەروا لە گەڕە و، هەشە دەوەستێ
هێندێکی دەنووسێ و هێندێ وەستان
یەک سەربڕە، یەک بوێژی بەستان
یەک خەم دەڕەوێنێ، یەک کزوڵکەو

evinebook.blogfa.com

یەک ڕۆژ دەپەرەستێ، یەک چرای شەو
هێندێکی بە چەشنی زینی نازار
هێندێ وەکوو مەم دەبن گرفتار
هێند شاهن و هێند وەزیری وانن
سەرپاکی بە ڕۆشنی و جوانن
ئەستێرەیی هێندێ بۆیە ناردوون
هێنانی بەهاری پێ سپاردوون
ساڵ تازە دەبێتەوە کە هاتن
سەرما دەکەوێتە سەر هەڵاتن
گێڕایەوە بۆم پیاوەکی پیر
پیرێکی بەبیر و زیت و دڵ ژیر
گۆیا کە لە ڕۆژگاری پێشین
جەنگە و هەرەتێ کە دەر دەبێ شین
واتا کە دەبوو بە ڕۆژی سەر ساڵ
هەرکەس دەرئەچوونە دەشت و بەرپاڵ
کیژ و کوڕ و لاو و کۆنەساڵان
باپیر و نەنک لەگەڵ منالان
جێژنی هەرە زل بوو جێژنی پیرۆز
تا پێوە بنووسێ جێژنی نەورۆز
تاکی نەدەمایەوە لە ناو ماڵ
دەیدا لە دەر و لە چۆڵگە بای باڵ
نەخوازە کوڕ و کچی گەیشتوو
چی هێشتە لە یەکدی چێژ نەچێشتوو
رازاوە لە خشڵ و بەرگی باشا
چاو تێر بوو هەمووی لەبەر تەماشا
ڕۆژێ کە دەچوونە گەشتی دەشتێ
دەشت مشت بوو لە میوەیی بەهەشتێ
سەودا بە دڵ و بە چاوە بڕیار

هەر جوان بوو لە یەک دەبوونە کڕیار
تاک بۆی دەچوو، جووت دەهات لەوێڕا
هەر تاک بوو لە جووتی چاو دەگێڕا

هەژار

زەماوەندە

نەورۆزەی زەردی زێڕینە
زەردەی لە لێوان ببینە
بەناز پێ لە زەوی دەنێ
بەرەو نەورۆز پێدەکەنێ
گەزیزە موژدەی هێناوە
پێشبەیتی گیابەند و خاوە
هەر بمێنێ شای بەهارێ
دوو بووکان دێنێ بە جارێ
ئەرخەوان بووکی نەورۆزە
دەشت لە نیسانێ پیرۆزە
گۆوەندە و خۆشی دڵانە
بەزمە و ئاهەنگی گوڵانە
شاییلۆغان لە ماڵی شا بێ
دەبێ چ بێ و چی تیابێ؟!
سەیرێ بکە لە گوڵزاران
تیپ تیپی ناسک و نازداران
کەسک و سوور و زەرد و عابی
قاوەیی و شین و عەننابی
نەباتی و ئاڵ و کاڵ و گەش
سپی و مۆر و بنەوش و رەش
رۆنیاسی و خاکی و پەمبەیی
بۆر و سپات و سوورمەیی
رازاوەی رەنگی خوا کردن
لەو سەر زەماوەندە گردن
سۆسەنبەر و مالۆچە و گوڵ
مێخەکی و لاولاو و سونبوڵ
تێکەڵ بوون وەک کەزی یاران

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

لێکهاڵان وێنەی دڵداران
کۆڕی بەیبوون و هەڵاڵە
لە کن نێرگزی چاو کاڵە
سوێسنە و بێژان و بەڕۆنە
نەشە و گەشەی هەر دوو بۆنە
کەلەم کاشوور و گۆزەروان
کوا جوان بکۆخێ لەبەر وان؟
لالەهەباسیی شۆخ و شەنگ
تافتەی لەبەردا بە حەو رەنگ
سەیدی پاتۆڵ زەرد و گێلاخە
چاو دادەگرێ لە قازیاخە
دۆریە و مەندێی باڵا بەرز
شاتەرە و جاترەی سەد تەرز
سەیدۆکەی سەر گوڵینگەدار
ئەسپەندەر نووشتەی چاوزار
ناعنە و ریحانە بۆنخۆشن
حەتران لەو ناوە دەفرۆشن
کلاوبن چادری هەڵداوە
رێواس بەناز هەڵوێستاوە
وەنەوشە و بەژنی ببینە
چەند خشپیلە و نازەنینە!
گوێی لە سێوەرە گرتووە
ملی لەسەر خوار کردووە
چاو لەو پەپوولە نازدارە
چەند دوودڵ و هەرزەکارە؟
بە شەو لەگەڵ شەمێی ژوانە
بە رۆژ لە دەوری گوڵانە
گوێ بگرە لە هەوری نیسان

evinebook.blogfa.com

کەوتەوە گرم و هۆڕ دیسان ...
دڵ خۆشە، بەخرۆش و جۆشە
زاوای دەشتی سەوزە پۆشە
گوڵاو پرژێن دەکا لەسەر
دەینەخشێنێ سینە و کەمەر
تارای بۆ نارد لە مێلاقە
بۆی چنیوە کەوای تاقە
لە گوڵە بابوونە و کەنێرە
هێرۆ و شەشپەڕ و شلێرە
شێستپەڕ گوارەی پڕ پەرەنگە
ئاڵماس تنۆکی ئاونگە
ملوانەی لە چڵی بیزایە
پڕ چنوور و بەڕەزایە
نیشانی یار رۆژی مارە
لیزگەی هەمیشە بەهارە
یاقووتی خاشخاشی تێدا
جا خوا ئەو بەختەی بە کێ دا؟

هەژار

کاوەی مەزن
جێژنی سەرساڵ کە نەورۆزە
زۆر لە ناو کوردا پیرۆزە
جێژنی کۆنە و بۆمان ماوە
بۆی داڕژتین کوتکی کاوە
مێشکخۆری کوردی مراند
ئاڵای لەسەر گۆڕی چەقاند
ئاڵای کاوەی کورد هەڵکرا

ئەو ڕۆژە بە نوێ نێو نرا

***

هەزاران ساڵ تێپەڕیوە

کوردیش نەورۆزی زۆر دیوە

هەرکاتێ خاکی کوردستان

رزگار دەبوو لە چنگ زستان

پۆلوو دەکەوتن یەک و دوو

موژدەی شەماڵی پێوە بوو

بای وادە لە دەشت و کاوان

بەفر و سەهۆڵی دەتاوان

دەیگرماند هەوری بەهاری

بە لیزمە باران دەباری

پووش و لیتەی رادەماڵی

کۆنە بەرگی دادەماڵی

دەشت و دەر دەبوە سەوزەپۆش

پڕ گوڵی خۆشڕەنگ و بۆنخۆش

کیژ و کوڕ دەردەچوونە چۆڵ

بۆ سەمای بە زوڕنا و دەهۆڵ

***

بەڵام ئەوا یەک دوو ساڵە

بێجەژن و ژیانمان تاڵە

نەورۆزمان وای خۆ گۆڕیبوو

قەت کەس شتی وای نەدیبوو

عەرەب حەزیای خواردنمان بوو

داواکاری مردنمان بوو

لەسەر خاکی کوردەواری

رەش و پاپەتی داباری

دەس کرا بە خوێنڕشتنمان

بە منداڵ و ژن کوشتنمان
خەڵات بوون شەق و دار و مست
ساوایان دەئاگر دەخست
قیژە و هاواری کیژە کورد:
بێناموس ... ناموسیان دەبرد
ئاغا و ریشسپی و مەلامان
کێی زۆر بە نرخن لە لامان
دەستبەند لە دەست و دەم بە خوێن
دەدرانە بەر پلار و جوێن
فڕۆکەی میگ و ئەلیووشن
هەژدیهان خوێن هەڵدەلووشن
گرمەیان لە هەوران زۆرتر
لە هەموو وەحشان پیاوخۆرتر
بۆمبای ناپاڵمیان دەباراند
گیانیان لە لەشان دەتاراند
دیاریەک بوون کە کرێکاران
بۆ ماڵ و مەزرای هەژاران!
چەک ... چەکی ئاشتیخوازی بوو
لە کوشتن بێجیاوازی بوو!
بەر تۆپی پێنج پێنج و شەستیر
دەدرا، ساوا و جوان و پیر
هەوری چڵکنی زۆرداری
بەتاو مەرگی لێدەباری
زۆر ئیقلیمگیر بوو لەو ناوە
خوا کردی و راپەڕی کاوە:
کاوەی مەزنمان بارزانی
کاوەی پیشوو بە قوربانی
بزوت بای وادەی ئاواتمان

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

گەرم بوو کۆڕی خەباتمان
پێشمەرگە خاوەن سەردارە
ژین لە دوژمن ژەهری مارە
سەتیان هەڵدێن لەبەر کوردێ
وەک دەڵێن: سەد قەل و بەردێ
جاش کلکی لێبوو بە ئاڵا
سم و یاڵی لێک داهاڵا
عارەب کەوتە یوممە و ڕۆڕۆ
کاکە مەمکوژە و چەک بۆ تۆ
با هەربێن میگ و ئەلیووشن
بۆ لاوی بارزانی پووشن
بە گۆپاڵ رەشاش دەستێنن
بە بەرد زرێپۆش دەشکێنن
کورگەل چەک وەگوێزن بەکۆ
کەلاشینکۆ و خرۆشینکۆ
تا سەردارمان بارزانییە
ترسێک لە ئارادا نییە ...
****
لە هەژارت کەوێ کاکە
با پێت بنازێ ئەم خاکە
ئابڕووی کوردت کڕیەوە
دەستی زۆردارت بڕیەوە
ناوی مەش بەهۆی خۆتەوە
لە دنیا بەرز بۆتەوە
هێزی دەست و تفەنگی تۆ
هەیبەت و زەبر و زەنگی تۆ
پاپەتی لە ترسان مردن
جەهەندەمی لێ پڕ کردن

evinebook.blogfa.com

جیفرِکی لە جاشان برِی
نامووس‌فرۆش مەرگیان کرِی
****
لەو جێی بە بۆمبا سووتاون
کەلاکە دوژمن نێژراون
لاشی دوژمنی کوردستان
پەینن بۆ ناو باغ و بێستان
شینکە باشتر سەر دەردێنێ
زەوی باشتر گوڵ دەروێنێ
وا بۆت نیزیک کردین بەهار
دەستم دامێنت هەزار جار
هەورازێکمان لەبەر ماوە
لەودیو خۆشی و تاو و ساوە
پێشمان‌کەوە لەو رێبازەش
وەسەرمان خە لەم هەورازەش
تا کورد ژێر چەپۆکە مابێ
ئاسوودەیی بۆ تۆ نابێ
هەموو کورد چاوی لە تۆیە
هەر تۆی هەبی سەربەخۆیە
دەرمانبێنە لە هەژاری
بمانخە سەر رێی رزگاری ...

هەژار

بەزمی بەهار
مزگێنی دا بە سروەی بای بەهاری:
وا هاتەوە نەورۆزی کوردەواری
بە تیشک تێک‌شکا سوپای کرِێوە

هەواری رۆژ گەیشتە خاکەلێوە
فەرمان درا بە سەوزە سەر هەڵێنێ
چیدی لە بەندی خاکی رەش نەمێنێ
با دەرکەون، کوڵ و کەسەر بنێژن
با رۆژی رزگاری بکەن بە جێژن
شەماڵ، گەواڵ گەواڵ هەور بنێرێ
ئاهەنگ و بەزمی جەژنی پێبسپێرێ
حیلکانەوە لەو موژدە ئاودڕ و خڕ
رەش بوونەوە ریشی سپی چیای چڕ
چڵوو گەشایەوە و بزەی لەسەر لێو
پۆتراکی خۆی رازاندەوە: بە گوێ زێو
هەور لە دەشت و شیو و پۆپە شاخان
کردی بە تۆپ تەقاندن و چراخان
مراری بێژماری دادەباراند
لە دار و دەر ، رووتی و نەداری تاراند
شەماڵە ... گاڵەگاڵیەتی و لە کارە ...
هەڵگرنەوە: شاباشی شای بەهارە
شینکە بە گەل، لە گڵ سەری دەرێنا
هەر یەکە چەند قل و پەلێ بە شوێنا
خڕی بەرۆک پڕن لە دەنکە باران
تازە و تەڕن بۆ کۆڕ و بەزمی یاران
نەورۆزە مشتی پڕ گەلای تەلایە
هەر کارگە بێ بەلا بێ بێ گەلایە
ئەگەرچی ساوایە بەهار و باشە
لەچاوی بەد بەدوور بێ گیا هەراشە
بە یەک یەکە و بە کۆ ... لە دەشت و دەردا
وەک کیژە کورد هەمووی گوڵی لەسەردا
شالوور و بولبول سەرەڕۆی ئەوینن

هەر چاوەچاویانە گوڵان ببینن
هەر مەلە بۆ گوڵی دڵی ئەخوێنێ
هەر گوڵە بۆ دڵداری خۆی ئەنوێنێ
نەرگسی مەست لە زەردەزیرە زیزە
بە جوانی خۆی دەنازێ، زۆر بەفیزە
ونەوشە ملکەچە لە حاند پەپوولە
رێی داوە بێوتەی مەلا و پسوولە
وا کیژ و لاویش دەچنە دەر لە دێوە
لەڕێوە تێکدەگەن ژوانگە کێوە
گۆرمزە، مام رێواس و هەندرێشن
بۆ دڵتەڕان بەهانەن و لە جێشن
شادن بە یەک: مەل و گوڵ و دڵ و دڵ
بە یەک ئەگەن لە بن دەوەن، لەسەر چڵ
هەر من لە دووری تۆ هەژار و داماو
دەڕوانمە رێگەکەت بە چاوی پڕئاو
بەشم، هەتا لەشم لە تۆوە دوورە:
هەنیسک و هەڵمژینی ئەشکی سوورە
خشڵی گوڵان،بەژن نەمامی چاوکاڵ
وەرە دەرمخە لەو ژیانی وا تاڵ
من بولبولم لە ناڵەدا بەزاندن
گەرم و گوڕی دڵم دڵی تەزاندن
بمگەیە، خۆ بنوێنە، دڵ بستێنە
بازاڕی گەرمی نازی گوڵ بشکێنە

هەژار

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆز

مژدە بێ ساڵ گەڕایەوە
ئاگری نەورۆز کرایەوە
بەفری زستان توایەوە
سەرچاوەی دڵ ژیایەوە
نووخشەیش بێ لە کوردی هەژار

وا فەرشی چیمەن راخرا
گوڵاڵە بوو بە شەوچرا
لاولاو تێکئاڵان وەک برا
بەفر و هەڵەکۆک پێک برا
کەوتنە لەنجە سەرو و چنار

بولبول شەو بە ئاواتەوە
یادەی شەونم ئەخواتەوە
دەگری بە موناجاتەوە
بەڵکوو گوڵ دەم بکاتەوە
ئەو پێبکەنێ و ئەم بگری زار

وەنەوشە وەک من شینپۆشە
گەردنی کەچ و خامۆشە
بەهاری لەلا ناخۆشە
بە داخەوە بە پەرۆشە
بۆ ئێمەی بێکەسی هەژار

خوا زەوی زیندوو کردووە
تەمی لەسەر لابردەوە
ئێمەیش بە دەشت و وەردەوە

evinebook.blogfa.com

دەستمان لای خوا بەرز کردەوە
دوعامان بۆ بکەوێتە کار

ئاگرێ لەسەر گردی یارە
لەم دیارەوە وا دیارە
ئاگری نەورۆزە و بەهارە
رووناکی رێی کردگارە
لەگەڵ نووری (توور) بوو بە یار

ئاوی ئەو کارێزە جوانە
چەند خۆش و روون و رەوانە
ئەمە نموونەی دڵمانە
با بزانن کورد موسڵمانە
لێڵ نابێ بە لێزمەی بەهار

پیرەمێرد
گۆرانی بەهار

کە دەڵێن ئەمڕۆ دەشت و کێو شینە
چەندە مەڵبەندی ئێمە شیرینە
بچۆ سەر گردی یارە بیبینە
لە جیهاندا گوڵێکی ڕەنگینە
چونکە وایە خوایە ئاوا بێ
ئەو دەمەی ڕۆژ دەگاتە ئێوارە
ڕوو بکەرە شاخی گۆیژە بنوارە
عەرشی پەروەردگاری لێ دیارە
دامەنی وەک بەهەشتی ئابدارە
خۆشە بۆ هەڵبژاردە ئاوا بێ

زەمزەمەی بولبولی بەهارانی
وردە بارانی ژێر دەوارانی
لە شەوی بەزمی سەرچنارانی
وشکە سۆفی ئەخاتە گۆرانی
جێی سلێمانە بڵێ ئاوا بێ

بەهار و نەورۆز

یاران بەهارە یاران بەهارە
شنەی پڕ نەشئەی بادی بەهارە
لاڵە ئاگری، ناو چیمەنزارە
ئاگری نەورۆزیش لە گردی یارە
پێشخانەی نوورە، بۆ ئەم دیارە

ئەو ئاگرەی مووسا، دی لە کێوی (توور)
بۆ رێی سەربەرزی، بوو بە گڕی نوور
ئاگری نەورۆزیش، لە نزیک و دوور
بۆ رێی کورد ئەبێ بەچرای سروور
مەشخەڵی نووری پەروەردگارە

ئەو شەوەی وتیان ئەمشەو نەورۆزە
جۆشا و خرۆشا، لاوی ئەم هۆزە
دەهۆڵ و زوڕنا و جەژنە پیرۆزە
ئاگرەکەی گردی یارە بەسۆزە
رووناکی بەختی بەخشی بەم شارە

ئەمە جەژنێکی باوک و باپیرە
نەورۆزنامەیان، ئێستاش لەبیرە
دەهۆڵ و زوڕنا و شایی هی پیرە
نازانین بۆچی هاوسێ دڵگیرە
کۆڵەوەی بابمان مارێکی هارە

پیرەمێرد

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

ئەمرۆ نەورۆزە

ئەمرۆ نەورۆزە، وا گوڵ پەیدا بوو
لە عەشقی گوڵدا، بولبول شەیدا بوو
بولبول لەسەر گوڵ، مانگی بە بانگە
خوێندنی ئێمە ساڵ دوانزە مانگە
ئەو تەنها بۆ گوڵ، سەر دەرهەوایە
ئێمە سەربەرزی قەوممان هیوایە
بولبول لە عەشقی گوڵدا بەسۆزە
سۆزی ئێمە بۆ دایکی دڵسۆزە
بولبول لە بەرگی، گوڵ پەیدا نابێ
ئێمە لەم خاکەین، یاخوا ئاوابێ
بولبول ئەتۆرێ، چون بێوەفایە
ئێمە ریشەمان لەم خاکەدایە
بولبول دەرەنجێ، بە جەفای خاشاک
ئێمە بۆ سوجدە، سەر دەخەینە خاک
وا دایکی وەتەن، هات و دەفەرموێ
من نەغمەی رۆڵەی زانستیم ئەوێ
چونکە زانستی جێگای هیوایە
میللەت بە زانست لە برەودایە
زیرەکی ئێمە، لەگەڵ زانستی
ئەگەر یەک کەون ناکەونە پەستی
پیرەمێرد

رۆژی تازە

رۆژی تازەی ساڵی تازەی ئێمە هات
رۆژهەڵات رۆژی هەڵات، سەرما هەڵات
بای بەهار هات خاکی زیندوو کردەوە
بۆیە نێرگس چاوی مەستی کردەوە

evinebook.blogfa.com

نەوجوانی هات و پیری بردەوە
تیشکی رۆژ دەرکەوت، تەمی لابردەوە
هەردە سەوز و مۆر وێنەی بەرگی بووک
شایی دەنوێنێ، چراخانی گڵووک
شەونمی ناو لالە بادەی بولبولە
بەو مەیە سەرخۆشە وا شەیدای گوڵە
چونکە خۆش ئاوازە، هەم ئاواتەخواز
زۆر بەسۆزە، ناڵەکەی وەک سۆز و ساز
هاتە جونبوش ئاو و سەوزە و با و دەرخت
دەوری کانی بوو بە گوڵزاری بەهەشت
ئەو بەهەشتە خۆشە جێی بەزمی جەمە
دەم بە دەم جێی یەک بگیری هەمدەمە
بورجی بەرخە، رۆژ سەرەفرازی ئەکا
بەرخی ئێمەش بۆیە وا بازی ئەکا

پیرەمێرد

نەورۆز

ئەم ڕۆژی ساڵی تازەیە نەورۆزە هاتەوە
جەژنێکی کۆنی کوردە، بە خۆشی و بە هاتەوە
چەند ساڵ گوڵی هیوای ئێمە پێپەست بوو تاکوو پار
هەر خوێنی لاوەکان بوو، گوڵی ئاڵی نەوبەهار
ئەو ڕەنگە سوورە بوو کە لە ئاسۆی بڵیندی کورد
مژدەی بەیانی بۆ گەلی دوور و نزیک ئەبرد
نەورۆز بوو ئاگرێکی وەهای خستە جەرگەوە
لاوان بە عەشق ئەچوون، بە بەرەوپیری مەرگەوە
وا ڕۆژهەڵات، لە بەندەنی بەرزی وڵاتەوە
خوێنی شەهیدە، ڕەنگی شەفەق شەوق ئەداتەوە
تا ئێستە رووی نەداوە لە تەئریخی میللەتا
قەڵغانی گوللە، سنگی کچان بێ، لە هەڵمەتا
پێی ناوێ بۆ شەهیدی وەتەن، شیوەن و گرین
نامرن ئەوانە، وا لە دڵی میللەتا ئەژین

پیرەمێرد

نەورۆز موبارەک

موبارەک بێ بەسەربەستی، کە ئەمڕۆ جەژنی لاوانە

موبارەکبێ بە دڵخۆشی کە جەژنی میر و گاوانە

موبارەک بێ کە ئەم نەورۆزە جەژنی میللەتی کوردە

موبارەک بێ بە دڵخۆشی، کە جەژنێکی قەدیمانە

برا، ئەم روژە رۆژێکە، کە جەژنی میللەتی کوردە

برا، ئەم روژە رۆژێکە، کە فەخری هۆزی کوردانە

لە نەورۆزا بوو کەیخوسرەو چووە سەر تەختی ئێرانی

هەر ئەم نەورۆزەیە روژی جلووسی شا(کەریمخان)ە

لە نەورۆزا بوو، (کاوە) مێشکی (زوحاکی) کە دەرهێنا

هەر ئەم نەورۆزەیە رۆژی فتوحاتی (هەڵۆ) خانە

لە نەورۆزی هەزار و بیست و پێنج ی هیجریا بوو، خۆ

لەشاری زەڵم،خانئەحمەد چووە سەرتەختی شاهانە

قڕی خستە قزلباش و شکانی هێزی تەهماسیب

تەماشای بەندی مێژووکە، بە رووناکی نومایانە

دەسا گوێڕاگرە میللەت، کە چۆن ئێستاکە داماوی

لەداخی سەرکزی تۆیە کە (قانع) جەرگی بوریانە

دەسا چاکت بەلاداکە، لە مەیدانی فیداکاری

بەرامبەر دوژمنت هەردەم، بنرکێنە بە شێرانە

دەسا راستۆبن ئەی میللەت هەتاکەی مات و بێهۆشن؟

لەبەرچی خاکی نیشتمانت لە بۆتۆ کونجی زیندانە؟

لەبەرچی لاوی خوێنگەرمت پەشێو و مات و بێڕەنگە؟

لەبەرچی گەنجی هوشیارت لە بۆتۆ جەرگی داخانە؟

لەبەرچی کەوڵی خۆت ئەمڕۆ وەکوو رێوی بە کوشتیدای

بە ئاوری خۆتە سووتاوی تەداویت سەهل و ئاسانە

برابن، پشتی یەک بگرن، لە دڵ دەرکەن رقی یەکتر

برابن بۆ خەمی یەکتر، بناڵێنن بە مەستانە

برابن، غایەتان یەک بێ، برایی غایە یەکبوونە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

ئەوەی کۆمەک بە فیکرت بێ، لەهەرلا بێ براتانە
دە میللەت مەجلیسێ رێخەن بەڵام ئەو مەجلیسە حوڕبێ
نەوەک مەجلیسی بێقیمەت لەژێر دەسکاری بێگانە
بڵێ لاوێ وەکیلم بێ، کە هاوبیر و کە هاوخوێنە
بڵێ لاوێ وەکیلم بێ، لە بۆ من هەر لە گریانە
بڵێ لاوێ وەکیلم بێ وەتەن نەفرۆشێ بۆ پارە
بڵێ لاوێ وەکیلم بێ کە وەک من جەرگی داخانە
بڕوخێ مەنهەج و قانونی ئیستیعماری ئینگلیزی
بڕووخێ بەزمی ئەقتاعی، بڕووخێ نەهجی میرانە
بڕوخێ شەرت و پەیمانی (...قی و ... نی و ... رکی)
بڕوخێ پارلامانێ کە دەسکردی شەیتانە
دە (قانع) سەرکەوە بۆ سەر منارەی بەرزی ئامانجت
لەوێدا بانگی گشتی دە و بڵێ وا رۆژی کوردانە
قانع

evinebook.blogfa.com

نەورۆزنامە

لاوی کورد! نەورۆزە ئەمڕۆ کاتی کشتوکاڵتە
کاتی سەیری دۆڵ و شیوو، سەرکەژی خاڵخاڵتە
تا بەکەی هەر ئارەزووی دانیشتنی ناوماڵتە؟
تا بەکەی کۆڵکێشی خەڵق و پووش و دڕک و داڵتە؟
هۆشی نانی خوت ببێ، ئەورۆ کەوا سەرساڵتە
چاوی نووستن هەڵبڕە و بنوارە دەشت و کۆهسار
خۆت و گاجووتت بەجارێ بچنە مێرگ و مێرغوزار
تۆ بەزۆر و هێزی بازووت ئەو بە شانی پڕ دەمار
ج بەرگی زستان فڕێ دە و هەڵسە بۆ سەر ئیش و کار
ڕاپەڕە! ئەم ڕۆژە ڕۆژی خزمەتی منداڵتە!!
بێنە سەر مەیدانی غیرەت بۆ ژیانی نیشتمان
دەستی یەک بگرن بە هیممەت پشتی یەک بگرن جوان
دەنگی ئازادی و برایی، با بگاتە ئاسمان
سەیری ئەم شاخ و چیایە، چۆن بەچاوی چاوەڕوان؟
چاوەڕوانی هەڵمەتێکی ڕەنجی شان و باڵتە؟!
لاوی خوێن گەرمم درەنگە، بێنە بەزمی هاتووچوو
تێبکۆشین بۆ وەتەن، هەرتا دەرێنن ئابڕوو
چاوی بەرزۆکە و ببینە حاڵی خاکت زوو بە زوو
نیشتمانت کانی زێڕ و زیوە بۆ دەستەی عەدوو
تۆکە نانی جۆت ببێ، ئەو ڕۆژە جەژنی ساڵتە!!
هەڵکە باڵی نیشتمانی بیری میللی بێنە سەر
خوێنی بەدکۆی نیشتمانت، زوو بڕێژە بێخەتەر
تابەکەی پەستی و پەشێوی ئەی گرۆهی پڕهونەر
وا دراوسێ سواری با بوون چوونە ناو کورەی قەمەر
تۆ تەریق نابیتەوە کوردە ئەمە ئەحواڵتە؟!
وا بەهارە سەرکەوە بۆ سەر ملە و ئێلاخ و گرد
ئاوڕێکی دەوری خۆت دەو، تێ بفکرە دەست و برد

بێنه بەرچاووت نموونەی میوەهاتی زبر و ورد
گەر بەچاوی نیشتمانی سەیری خاکی خۆتت کرد
ئەورووپا موحتاجی میوەیی وشکی ئاڵ و واڵته
لاوی خوێنگەرمم بزانە، خاکەکەت هەر نیعمەته
حورمەتی خاکت بزانە، موستەحەقی حورمەته
مەعدەنی زێو و تەلایە، کانی دوڕڕ و سەروەته
پێت بڵێم ئەم خاکە کامە؟ تا بزانی جەننەته!
یادگاری هۆزی ماد و زەند و پووری زاڵته
کوانێ لاوی تۆڵەسێنم؟ بۆچی ئەمڕۆ گومبوون؟
کوانێ شێری شێرشکارم، ڕێگەیان گووم کردوون
کوانێ سوارەی ڕەم وەشێنم، بۆ لەتیپا دەرچوون؟
داخی داخانم وەتەن! ئەولادەکانت نووستوون!!
ئەو کەسەی قوربانی تۆبێ (قانعی) بێ ماڵته

قانع

بەهار

ئەی وەتەن! دیسان بەهارە و ئارەزووی سەیرانمە
مەیلی هاژەی قەڵبەزەی بەفراوی کوێستانانمە
ئیشتیهای بۆنی گوڵ و، گوڵ سۆوسەن و ڕێحانمە
ئارەزووی سەرکەوتنی لاوانی کوردستانمە
گەرچی بۆ جەهل و نەزانین، شۆڕش و گریانمە

ئیشتیهای سروەی نەسیمی سوبحی سەر کۆسار ئەکەم
سەیری خاڵی ئاڵ و واڵی، ئاهووی تاتار ئەکەم
ئەی وەتەن! وەختم بە یادی تۆیەوە ئیمرار ئەکەم
بیر لە ئەییامی زەمانەی زەندیی و قاجار ئەکەم

دەردەکەم دەردێ گرانەو، دەردی بێدەرمانمە

ئەی وەتەن! باخچەی تەبیعیت کافیە بۆ جەننەتم
مەنزەری سوبحی جەماڵت، شافی‌یە بۆ میحنەتم
تۆ پزیشکی دەردی دڵمی، بۆیە روو لە سیحەتم
لائەبا بۆنی وەنەوشەی چیمەنت، سەد عیلەتم

لێو بەبار و دەستە ئەژنۆ، سەرکزی کوردانمە

ئەی وەتەن! بەرلین بە نۆکەر سۆسەن و نەسرینی تۆ
لۆندەن و پاریس فیدات بن بۆ هەوای شیرینی تۆ
کەی قەڵەم تەحریر ئەکا شەرحی گوڵی رەنگینی تۆ
بۆنی عەتری خستە دنیا، نەرگسی نورینی تۆ

رەبی ئاوابێ وەتەن، چون جنتالعدنانمە

هۆزی کوردا! ئەمڕۆ بەهارە، کەی بەهاری ئێمەیە؟
کەی وەتەن گوڵزار و باخ و لالەزاری ئێمەیە؟
کەی سلێمانی و هەڵەبجە و کۆیە، شاری ئێمەیە؟
خۆرنشین رەنگ زەردە گۆیژە دەردەداری ئێمەیە

کوێر نەبووم، ئەیلوولە تانەی سەرپەڕەی چاوانمە		

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

قەسری قاجارە لە جەرگم، زامی سەختی کارییە
رۆڵە رۆمە بۆ شوکاک و، کار و پیشەم زارییە

بۆ براکانی شیمالم، ئەشکی ئاڵم جارییە
سووری خوێنی لوڕ، لە هەوری ئاسمانا دیارییە

رۆژی ئەمڕۆ یادی رۆژی وەیسەوو پیرانمە

دوێ لەقەبرا نەوجوانێ تازە نەوخەت هاتەدەر
نەعرەتەی پێکاو بە دوودەس دای لەسینەو تەپڵیسەر

ئاورێکیدا نواڕی، بۆ سەراسەر دەشت و دەر
بۆچی وا پاشکەوتووە، کوردی دلێری پرهونەر؟

ئەم ولاتە بێکەسە، کەی خاکەکەی جارانمە؟!!

ئەی وەتەن! بێشەوق و زەوقی ئیشی بێ ئەولادییە
رەبی خوسرەو کوێر و کەڕ بێ، وا لەسەر بێدادییە

بێستوون بێنازە ئەمڕۆ، کاری بێفەرهادییە
بۆ هەموو کەس دەورە دەورەی، حۆریی و ئازادییە

ئەی خوا تا کەی ئەسیریی خەلعەتی نیشتیمانمە؟

ساقیا، سا دەی بە یادی چاوی دولبەر بێنە مەی
قەت مەخۆ ئێشی زەمانە، بیرکەرۆ، کوا تاجیکەی؟

بۆ فەرەح تێکە لەسەریەک بێرە گەردش پەیبەپەی
کوانێ گوڕزی قارەمان و، دەبدەبەی شێرانی رەی؟

(قانعا) ئەمڕۆ و سبەینێ، نەوبەتی گۆڕانمە ...

قانع

evinebook.blogfa.com

نەورۆزنامە

یادی کۆنم کردەوە ئیمڕۆ کزە و سۆزم هەیە
بیری مێژووی سی عەسر پێشووی گەلوهۆزم هەیە
هەمدەمێکی وەک قەڵەم حەق بێژ و دڵسۆزم هەیە
مەیلی باسی رۆژی تازە و جەژنی پیرۆزم هەیە
جەژنی نەورۆز یەکیەتی قەوم و گەلی هێنامە یاد
رستگاری قەومی ماد و پادشاهی کەیقوباد
جەژنی نەورۆزە چەمەن رازاوەیی غونچە و گوڵە
نەرگسی شەهلا قەدەح ئەفشانی بەزمی سونبولە
پەرچەمی نەسرین و سوسەن حەلقەیی داوی دڵە
نەغمەخوانی بەزمی ئەم گوڵزارە قومری و بولبولە
ئەم بەهەشتی سەرزەمینە کردەوەی سەنعەت نیە
بێت و کوردستان ببینێ کێ ئەڵێ جەننەت نیە
تاجی زەمروتی لەسەر داناوە شاخی پڕ غروور
بەرگی پۆشیوە لە ئەتڵەس سەوزوشین و زەردو سوور
نوقمی دەریای شەونمە، یا خۆ شەپۆلێکە لە نوور
پڕ زوهور و نورە هەردە و شاخ و دەشتی شارەزوور
جیلوەیێکی جەننەتە کەوتۆتە سەر خاکی وەتەن
گوڵشەنی نورانی‌یە ئەنواری بۆن خۆشە چەمەن
بای نەسیمی رۆحفزا ئەشنێ سەحەر خێزی ئەکا
هاژەیی بەفراو لە شاخان شۆڕش ئەنگێزی ئەکا
گوڵ لە باغ و دەشتی گوڵشەندا عەتر بێزی ئەکا
لالە سەرمەستی مەیی نابە قەدەح رێزی ئەکا
رۆژی تازە ساڵی تازە (بابە!) رۆژی مشادی‌یە
موژدەبەخشی سەربەخۆیی پێشڕەوی ئازادی‌یە

ئەورەحمان بەگی بابان

نەورۆزنامە

ئەی براگەل مژدەبێ سەرما نەما زستان هەڵات
چاو و دڵ روون بن هەموو وا رۆژی نەورۆزی هەڵات
مەفرەزەی تیپی بەهاری هەڵمەتی هێنا بە تاو
وا چەتەی تۆف و کڕێوە و زوقم ئەکەن پەرت و بڵاو
کوردەواری مەوتەنم خۆشە لە ئافەت بێ بە دوور
ئاسمانی شین و ماوی ئەرزی ئاڵ و سەوز و سوور
وا هەناسەی خۆشی نەورۆزی بە بێ گیان و بە گیان
رۆحی تازەی سەرلەنوێ داوە لەبۆ چاتر ژیان
خۆش زەماوەندێکە سەرتا پێی زەوی رازایەوە
بەزمی دەنگی دایەوە کانی هەموو وا زایەوە
لەقلەق و تەیرەن ئەبابیل و پلیسر کی هەژار
هەر یەکە لەم بەزمەدا نەزمێ دەڵێن شەرقی بەهار
کۆتر و کەو چۆلەکە و قاز و مراوی پۆڕ و قەل
هەر سەماو بەزمە چریکە و دەنگی گۆرانی بە گەل
کێو و کەژ و دار و دەوەن دەشت و چەمەن خۆیان نوان
گیا، گەڵا پیرۆزەرەنگ، گوڵ چەشنی شیلانی روان
پیرەمەگروون مێزەرو بەرگی سپی داکەند لەبەر
لاجیوەردی کردە بەر سەرپێچی سەوزی نایە سەر
سێو و گێلاس و بەهێ قەیسی و هەنار و دارەبەن
شۆڕەبی، سەرو و چنار و ئەرخەوان، توو نارەوەن
گوڵ بەدەم رازانەوە تارا بەسەر وەک تازە بووک
ئاڵوواڵا ناز و لار و لەنجەیە گەورە و بچووک
وا قوتابیەکانی زانستی بە دار و دەستەوە
چوونە گردی مامە یارە دەم بە شەرقی و بەستەوە
ئەی کوڕینە بێن بە وێڵداشی جلی زەرقی و غەزەل
با لەبەرکەین و بە دەنگی خۆش بڵێین شەرقی غەزەل
دەس بە دەس بگرین بچینە دەشتی شیوی ئاودار

بۆ تەماشا کردن و سەیرانی مێرگ و مێرغوزار
هەڵگرین خورما و تەڕەهێلکە و پەنیر و بێڵەکان
هەڵکەنین پێشووک و کەنگر ئاڵەکۆکی وەردەکان
رابوێرین تاکوو ئێوارە بە یاری وەک برا
سا بەرەو ماڵ بێینەوە دڵ پڕ لە شوعلە وەک چرا
بەو دڵەی پڕ سۆزەوە با بۆ (چرۆستانی) لەخوا
رەحمەتێ خوازین کە بۆ ئێمە وەها شیرین دوا

چرووستانی

بەهارنامە

چ رۆژێکە کە دنیا پڕ لە نوورە
چ فەسڵێکە کە سەحرا سەوز و سوورە
ئەمە نۆرۆزە وای لە سەراسەر
بە بۆنی ئەو دەماغی بوو موعەتتەر
ئەمە تەشریفی جەژنی نەوبەهارە
کە بێ‌روح و روح دار پڕ برگ و بارە
لەهەر لایێ تەماشاکەی گوڵووکە
سەراپا ئاڵ و واڵا چەشنی بووکە
کەژ و سەحراوو چیمەن سەوزو زەردە
وەکو شایی کە زاوا بێتە پەردە
دەرختان دەس لەناو دەس شان بە شانن
هەموو تارابە سەر عەنبەر فشانن
گەلی تەیران لەهەرلا بەزم و رەزمە
چریکە و دەنگی گۆرانی بە نەزمە
وەرن دەستە برا ئێمەش بەجارێ
بچینە چیمەنی دەشت و کەنارێ

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

لیباسی گەرمی زستانی فڕێ دەین
لیباسی نەرمی نەورۆزی لەبەر کەین
بە گەل با دەس بە دەس بگرین جەماوەر
پیاڵە و شەکر و چا قۆری و سەماوەر
بە جەم ئێمەش سەراپامان بپۆشین
بە خۆشی چا لە سەحرادا بنۆشین
سەراپا بەرگی رەنگاو رەنگی زەرقی
بە دەنگی خۆش بخوێنین شیعر و شەرقی
بە یاری رابوێرین و بە فتبۆل
لە رووی پیسی دوژمن با بکەین گۆڵ
تەم و نەم تاکو ئێوارە بە بادەین
بەرەوماڵ بێینەوە شوکری خودا کەین
لەبەر بەختی کە دووچاری نەهاتە
(چرۆستانی) خەریکی توڕڕە هاتە
❊❊

چرووستانی

evinebook.blogfa.com

نەورۆز

ئەی برای کوردم دەڵێن ئیمڕۆکە تۆ نەورۆزتە
جەژنی باپیرانت و رزگاری قەوم و هۆزتە
ڕۆژی سەیرانی کوڕ و کیژانی قیت و قۆزتە
یادگاری رۆڵەیی کورد کاوەیی دڵسۆزتە
لێو موبارەک بێ بڵێن ئامین و تۆش پیرۆزتە
ئەمڕۆ رۆژی جەژنی ساڵی تازەیە نوێ بۆتەوە
لاوی کوردم شۆڕشی کاوەی وەبیر کەوتۆتەوە
تۆ تەماشاکە هەمووی بەگیان و دڵ کۆبۆتەوە
ئاگری جەژنی لە دەشت و شار و دێی کردۆتەوە
لێو موبارەک بێ بڵێن ئامین و تۆش پیرۆزتە
قەومی کورد بەسیە هەتاکەی خاکەکەت وێرانە بێ
تابەکەی چاوت لەدەستی ئەجنەبی و بێگانە بێ
جەژنی نەورۆزە کچت شەمع و کوڕت پەروانە بێ
دەستی یەک بگرن کە جەژنی وا لە تەئریخدا نەبێ
لێو موبارەک بێ بڵێن ئامین و تۆش پیرۆزتە

محەممەد شەڵماشی

نەورۆزە و جەژنە

نەورۆزە جەژنە شاخ و چیا و کێو و دەشت و دەر
تارایی سەوزی دا بەسەرا سەوزی کردە بەر
رازایەوە بە رەنگی گوڵان نیشتمانی کورد
بووژایەوە درەخت و چرۆی جوانی کەوتە دەر
خونچە بەبای نەسیمی بەیان کەوتە پێکەنین
سۆسەن گەشاوە یاسەمەنیش تاجی نایە سەر
لالە و بەنەوشە نەرگس و نەسرین و گوڵزەمەق
هەریەک بە نەشئەیکەوە وادێنە بەرنەزەر
شەۆبۆ و چنوور و سوورە هەراڵە و کەماوولۆ
تازە لەژێری بەفرەوە سەریان دهێتە دەر
نەغمەی حەزینی بولبولی شەیدا لە عەشقی گوڵ
تەئسیر ئەکاتە ناودڵی غەمبار و ناو جێگەر
قاسپەی کەو و چریکەی تەیر و تیووری‌تر
خۆشی ئەدەن بە دڵی ماتی پڕ کەدەر

شاهۆ

بەهارە

بەهارە خۆشی کەژ و کۆسارە
کاتی ژیانەوەی درەخت و دارە
چرۆ و هەراڵەی نوێ دیارە
جەژنی سەوزە گیاو باخ گوڵزارە

شنۆی بای‌وادەی نەسیمی نەورۆز
بەفری کوێستانی کرد بە تەپ و تۆز
شریخەی رەعد و بەرقی جیگەر سۆز
نە زستانی هێشت نە بەردەلعەجوز

شاخ و کێوو شیو، سەحرا و دەشت و دەر
بێستون و شاهۆ، کێوی ئاویدەر
کەلی باوو قەندیل گوێژەو و ئەزمەر
بەرگی نەورۆزیان تەواو کردە بەر

سەحرا گوڵ گوڵە بە لالەی رەنگین
بە شەوبۆو نەرگس گوڵ مینا و نەسرین
رێحانە و گوڵ باخ ،گوڵاڵەی نەخشین
وەنەوشە و لەولاو بەڕەزای شیرین

سوورە هەراڵەی بۆن خۆش و چنوور
گوڵ و گوڵخونچەی ئاڵ و زەرد و سوور
گوڵ زەمەق مێخەک ، هێرۆی هەزار جۆر
هەراڵە بەرەم ، خەمباری سەرشۆڕ

قاسپە قاسپی کەو، ئاوازەی بولبول
بانگی یاکەریم، قومری خاڵ لە مل
دەنگی پۆڕسەدای چۆلەکەی سەرچڵ
هەر یەک تەئسیری ئەکەنە سەر دڵ

حیلەی جوانوو، چارەوێی زک پڕ
بۆرەی گا بارەی کار و بەرخ و مەڕ
قووقەی کەڵەشێر جریوەی پەلەوەر
شەقە دەنووکی لەق لەق و سەر کەڕ

نەورۆزی دونیا هەر هاتووچۆیە
وەختی هاتەوە هەروەکو خۆیە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

تەنیا نەبۆ من نەهر بۆ تۆیە
شێتە ئەو کەسە بۆی رەنجەڕۆیە

ئەمانە هەریەک بۆ ئینسانی ژیر
جۆرە فکرێکی ئەهێنێتە بیر
بەشەر سەرسامە چ جوان و چ پیر
لەم کردەوانەی یەزدانی قەدیر

ئەم کائیناتە بەبێ چەند و چوون
بە بێ هەندەسە و خەریتە و فنوون
بە پێی ئەمرەکەی فەوری کاف و نوون
لە نەبوونەوە هێناویەتە بوون

(شاهۆ) زبان و خەیاڵ و قەڵەم
عاجزن تەواو بە نوسین و دەم
لەباسی کونهی خوای بێ هاودەم
هەتاکو ماوم سوپاسی ئەکەم

شاهۆ

evinebook.blogfa.com

نەورۆز

جێژنی کۆن و ساڵی تازەی کوردەواری هاتەوە

هاتەوە ئاگری خەباتی ئەو گەلە خۆش کاتەوە

هاتەوە جوانتر لە جاران جێژنی کاوەی قارەمان

شوێنەواری میدیا باپیرە گەورەی کوردەکان

هاتەوە بگرێتە باوەش کوردەواری سەرلەبەر

هاتەوە نەورۆز و بۆ زستانە ئیتر چارەسەر

جێژنی نەورۆزە وەتەن وا کاتی پیرۆزبایی‌یە

جێژنی لاو و کیژ و کاڵی تۆیە رۆژی شایی‌یە

هەر هەلاڵەی زەردە بۆنی دێ لە رێگەی دوورەوە

هەر چڵۆکی دارە زەردەی دێ بە خونچەی سوورەوە

ئەو گولاڵە ئاڵ و سوورە بولبولی سەر خۆش دەکا

چەپڵە رێزانێ لە زستان و قەلی رووڕەش دەکا

تا شنەی "هێدی" بەیان هات و هەناسەی کردەوە

بەفری لاپاڵ و ترۆپکی شاخەکانی بردەوە

زێوی ئاونگ بۆتە ملوانکەی ملی گیابەند و خاو

هەر تروسکەی دێ و دەلەرزێ بای لەسەر بێ یا هەتاو

بەرگی زستانی لەبەر خۆی دارِنی ئەورۆ زەوی

نزم و بەرز و شیو و دۆڵ و رژد و هەوراز و نەوی

تا لە نەورۆزدا خەلاتی ساڵی تازە وەرگرێ

ژەنگی داماوی‌و هەژاری و مەینەتی خۆی لابەرێ

پەرچەمی شۆڕش خەلاتی ئێمەیە هێناوی‌یە

پەرچەمێک بۆ ناحەزی ئەو خاکە چقڵی چاوی‌یە

پەرچەمێک تا تۆ بڵێی رەنگین و بەرز و رێک و پێک

پەرچەمێکی وا کە قوربانی نەبێ شەرمە گەلێک

چەرم و داری کاوەیە دەستی سروشت گێڕاوی‌یە

بەیرەقی پاراستنی ئەو خاکەیە هەر ماوی‌یە

رەنگی سووری بیرەوەری‌یە بۆ شەهیدانی وەتەن

چاوی هیوایان لە هاوڕێیانە تانەی لێ دەدەن
هەوڵ و تێکۆشانی رابردوو وەبیر دێنێتەوە
"خوێنی شێخ مەحمودە" لەو سەر دارە دەزروقێتەوە
من بەڵێنت پێ‌ئەدەم ئەورۆ لە دەنگی کوردەوە
ئەو کوڕەی زنجیری یەخسیری لەئەستۆ کردەوە
دڵ کە رۆژ و شەو دەسوتێ ئاگری تۆی تێ‌بەربووە
بۆیە پیاوانە لەگەڵتا مەرجی خوێنی بەستووە
باسی خوێنی پاکی تۆیە و شۆڕشی رزگاری‌یە
یان بە سەربەستی ژیان، یا مردنی یەکجاری‌یە
گەر تۆ ئەورۆ نی لەنێومانا کوڕی دڵسۆزی تۆ
هەڵگری ئالآی خەبات و و شۆڕشی پیرۆزی تۆ
قارەمانی کوردی ئازا ماوە کاوەی بارزان
ئەو کوڕە کوردەی بناغەی دوژمنی تۆی هەڵوەشان
دڵنیا بە جێژنە پیرۆزەی دوای نەورۆزی من
جێژنی ئازادی گەلە و سەرکەوتنی پیرۆزی من

هێدی

بەهار
بەزەیی دێ بە هەتیو هەوری بەهار
ریژنە بارانێ دەڕژێتە خوار
شین دەکا بەرز و پەسارو داوێن
هەڵدەدەن توولە نەمام و لاوێن
قەترە ئاونگی گەلآی کشتوکاڵ
رون ئەبن هەروەکو چاوی قرژاڵ
مێگەلی تێر و تەسەل لێر و لەوێ
دێن و شالآو دەبەنە بەردە خوێ

گەورە ساڵ گۆشتن و پۆشتەو بەبەزن
تازەزاو گۆچ دەگرن هەڵدەبەزن
دەبنە دەستاڕو پنەی پان و بەرین
دوگی ئەستێورو سینگی پارین
زوو لە دەشتێ لەوەڕ ئەکرێن بۆژە
ران ئیتر رووی لە قەد و بەر رۆژە
رێ لە رادان دەگرێ بەر لە شەوێن
شوانی ماندوو کە گرێی دا دەسبێن
قەرە هەر داسی کوڕو کاش دەسوێ
حەز دەکا شینکە لەسەر بەرد بڕوێ
خۆش دەکا دو سەرە رێی هاتوچۆ
ئاوی باران لە قەفی گەنم و جۆ
حەوشی کۆشک لە گوڵی دەس چێن پڕ
فڕی داوێنە گوڵی رژدو چڕ
کورتە باڵایە وەنەوشە مۆنە
چ دەزانێ سەری بیزا چۆنە
لای‌لایی شەوە خرمەی باران
بەستەیە بۆ دڵی شەو بێداران
خوس دەبا گەر نەوی‌یە گەر بەرزە
دەزەلێن شێو و بەیار دووەرزە
کەچی لافاو وەکو دەستی زۆردار
دێ و لەبن هەڵدەکەنێ کۆخی هەژار
تا وەخۆ دێتەوە چاو هەڵدێنێ
خانوە قورماویە کەشی نامێنێ
ئاوی سێڵاوێ دەنیشێ کەم کەم
وەرە بڕوانە دەبینی ئەو دەم
چی بە بارانی پەڵەی دێراوە
وەکو برژانگی هەتیو تێر ئاوە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

***

هێدی

بەهاری کوردستان
چەند لە خونچەی بەر بەیانی جوانە زەردە و پێکەنین
بۆ نەمامی بەژنی تۆ سەد هێندە چۆپی و هەڵپەڕین
دیمەنی شیرین و کوڵمی سورو بەژنی رێک و پێک
کەس تەماشای تۆی نەکرد وەک من کە نەیگوت ئافەرین
گوێت لەمن بگرە گوڵم، تاکو بە کوردی پێت بڵێم
باسی کوردستانی گەورە یان بەهەشتی سەر زەمین
لەشکری بای وەعدە هات و تەپڵی شادی گرتە دەس
نایە بەر پێ شاخ و هەردو کەویە بەفری هەڵدڕین
ئاوە چۆڕەی کەوتە بن بەفری نواڵە و شیوو دۆڵ
تک تکەی دەڕژێت و دەتروسکێ وەکو دوڕڕی سەمین
خاکەلێوە هات بە ئاڵای دەوڵەتی نەورۆزەوە
دایکوتا پەرچەم لەسەر کوێستانێ وێنەی فاتحین
کوێر و کەڕ سەرسامن ئەو دەڕوانێ ئەو گوێ هەڵ دەخا
یان شریخەی هەورە یان بەرقی بریسکە و تێک خوڕین
هەوری پۆل پۆل و گەواڵێ دان بەسەر یەکدا شەماڵ
جێگە تەنگ بوو، پێکی دادان پێچەوانە و راستەقین
خۆرنشین دەیدا بەسەر خۆیدا، کە بۆ رۆژ هەڵ نەهات؟
رۆژهەڵات دەیدا بە ئەژنۆیدا لەتاوی خۆرنشین
دای رژاند باران بە خاکی کوردەواریدا چلۆن
هەروەکو فرمێسکەکانی من لە دووری تۆ گرین
چیمەنی کردۆتە پای ئەندازی بوکی سەرچلۆک

evinebook.blogfa.com

شەونمی کردۆتە گوارەی گوێی گوڵاڵەی سوور و شین
بولبولی مەست هەڵوەدای یاقوتی ناو پیرۆزەیە
دەردەداری عیشقە کەنگێ سەر دەنێتە سەر سەرین
چۆن بنوسم من کە چۆن شللێر و بەیبون لێک دران؟
چۆنی تاریف کەم کە چۆن مەندوک و بیزا تێک بەزین؟
توولە رێواسی سەری هەڵدا درِی پەردەی حەیا
ناسک و تورت و سپی وەک قۆڵی یاری نازەنین
بانەمەڕ هات و هەواری بۆ نشیمەن هەڵبژارد
وەک لەسەر تەختی زومەڕڕەد دابنێی سوڵتانی چین
بۆ بەخێر هێنانی میوانی بەڕێزی هەردو بۆ
چاوەڕێ وێستاوە داوێن پڕ لە لالەی عەنبەرین
راپەڕی قومری سەری خونچەی پساندو خستیە پێی
وەک کە شێوەی کوردەکانە گاوو گەردون سەر بڕین
بای شنە بۆ پێشوازی نەرم و هێدی کەوتە رێ
زێڕوەشانی کرد سکەی بێنەخشی پەلکی یاسەمین
خێڵ ئەوە بارگە و بنەی هەڵبەست و گەورەی قافڵە
کاروانی بەردە سەرچاوەی ژیان و دابەزین
وەک قەڵای ئەو عێلە بێ سەرهۆزی سەنگین و گران
چادری هەڵداوە نۆ ئەستوونەک و سێ‌لا بەرین
لاوی شۆخ و شەنگە سەرگەرمی جلیت و تەقڵەیە
بێریە باسکی هەڵدەکا دەڕوا بە قاقای پێکەنین
لایە کارەی مێگەلی پاراوو نرکەی شەک بەران
لای تری حیلەی کەحێلی تۆسن و ئەسپی بەزین
زەمزەمەی جووتێرە، دەنگی لاوکە، گۆرانی‌یە
هەڵپەڕینە، داوەتە، شەکوایە، ئێخە دادڕین
شوانە بلوێری وەناڵین خستوە، بەیتی کۆن دەکا
کاکە مەم خۆی وای نەزانیوە هەواڵی خاتوزین
گەرچی شیرینە بەسەرهاتی سیامەندیش دەڵێ:

هەر لە پێناوی وەتەن سەر بەرز ئەکا هەڵ ئاوەسین
یانی ئەو خاکە گەڵێک لاوی لە دەس داون بەڵام
حەیفە بۆ غەیری شەهیدانی وەتەن گریان و شین
تا بە چاوی خۆت ببینی هەرچی ئەورۆ لێی دوام
دەستی من بگرە وەرە ئەی خۆشەویستم بابچین
ناتەوێ کۆشکی بڵێندو، بورج و قەسرە و سەرسەرا
ئەستەڕ و قەندیل و سامڕەند و سپی ڕێزت کەدین
زۆری پێناچێ کە ئەمن و تۆ بە کوێری دوژمنان
پێکەوە سەربەست و ئازاد هەر لەناو گوڵدا دەژین
دەستی یەک دەگرین و وێکڕا سەیری کوردستان دەکەین
ئێمە کۆیلەی کوردەکانین وەک سیامەند نامرین
هێندی من دیتم لە رابردووی ژیانم سوێر و تاڵ
هەر بە رزگاری وڵاتم دەکرێ سارێژی برین
لەو بەهارە خۆشەدا، لەو شادیەیە پیرۆزەدا
پێشکەشی بەژنی جوانی تۆ سلاوی ئاگرین
***

هێدی

یادی جەژنی نەورۆز
بۆ یادی خۆشیی جەژنەکەی، نەورۆز
بۆ یادی (کاوە)ی، نەبەردی دڵسۆز
کۆبینەوەبا، بەخۆشی و شادی
بۆ بیرەوەری ڕۆژی ئازادی
پێش هەزاران ساڵ کوردانی پێشین
لە یەکەم ڕۆژی، بەهاری ڕەنگین
کاتێ (کوردستان) وەک بووکێکی جوان
ئەرازایەوە، بە گوڵ و ئەرخەوان
ژنان، منداڵان، گەنجان و پیران
مەلا و کرێکار، گەدا و شا و میران
کۆئەبوونەوە، یەکسان ئەوەستان
بە ئاڤێستا وو گڵی کوردستان
سوێندیان ئەخوارد، تا دەستیان بڕوا
نەهێڵن، دوژمن، خەیراتیان بخوا
ئەمجا هەڵپەرکێ و ڕەشبەڵەک ئەکرا
بە شادی و خۆشیی، خەم بەبا ئەدرا
شەویش، ئاهەنگ و شایی گەرم ئەبوو
دەنگی گۆرانی بۆ ئاسمان ئەچوو
لەبەر شادی و کەیف، باری ئەکرد خەو
(ئاهەنگ) هەر ئەما، هەتا نیوەشەو
ئاگرە بەرزەکەی سەر (پیرەمەگرون)
ڕووناکی ئەدا، بە نیوەی گەردوون
گڕی ئاگری، سەر لوتکەی (شاهۆ)
شەوقی دیاربوو، لە ژووری (زاخۆ)
(قەندیل و پیرمام، بێستون و سورکێو)
(مەتینا و گارا و هەڵگورد و سەرشێو)
چراخان ئەکران، لەشەوی نەورۆز

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

تا (یەزدان) رووناک، بکا، ڕێگەی هۆز
گەل بپارێزێ، خوای کردگار
لە دەرد و، بەڵا و، نەخۆشی و، ئازار
هێندێ کەس، ئێستاش بە شەو لەسەر گۆر
دادەگرسێنن، چرا و مۆمی زۆر
رووناکی ئەکەن، منارە و مزگەوت
تاخوا لایاندات، لە بەدکار و چەوت
ئێمەش با (نەورۆز) تازەکەینەوە
یادی (کاوەی کورد)، بیریکەینەوە
ئەو کاوەی کەوا بەهێزی بازوو
کوشکی (زوحاکی) روخان، زوو بە زوو
(کرێکارێ بوو)، دڵسۆز و زانا
(پاڵەوانێک) بوو، ئازا و توانا
خوێنە پیسەکەی، خوێنمژی رژان
مێشکی زۆرداری زاڵمی پژان
ئەی برای کوردم، (کاوە) براتە
کاوە، چاوەنوارِ، هێزی پۆلاتە
بۆ جەژنی نەورۆز، چینی کرێکار
زۆرتر پێویستە، هێز بخاتە کار
چون کرێکار بوو، کاوەی کورد پەروەر
بۆ (تۆڵەسەندن)، دەرپەریە دەر
بە پشتیوانی (چینی کرێکار)
ئەو هێرشی برد، بۆ کۆشکی زۆردار
ئەوبوو، سەربەرزی بە کوردستان دا
شادی و بەختیاری، بە بێدەستان دا
ئەمساڵ کە جەژنی نەورۆز خۆشە لام
(کورد هەموو یەکن)، منیش دڵنیام
ئەژین، بە سەربەست، بە کامەرانی

evinebook.blogfa.com

دوور لە خەفەت و، لە ماڵ وێرانی

کاردۆخی

جەژن

گەلی کوردانم جەژنتان پیرۆز
دڵم لێوانە لە هیوا و لە سۆز
ساڵێکی نوێ دوور لە غەمباری
کۆتری ئاشتی ببێ بە دیاری
زەردەخەنەی لێوی نەک چاو بە گریان
ئاشتی و هێمنی مەرجە بۆ ژیان
ئاشتی لە ئێوە لە ژیانی جوان
ئاسوودەیی دڵ ژیانی کامەران
ئومێد و هیوای من هەموو کاتێ
سەربەرزی گەلە و خۆشی بگاتێ
زرنگەی زەنگی شادی دێتە گوێ
کە زۆر نزیکە هەڵبێ ڕۆژی نوێ

شاسواری

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆز

ڕۆژ لە ئاسۆی سوور شەوق ئەداتەوە
دەڵێ ئەمساڵیش نەورۆز هاتەوە
سروشت سەرپاکی جوانی ئەنوێنێ
وەک بووکی ڕازاو خۆی ئەخەملێنێ
دەشت و کوێستان و لووتکەی بەرزی کێو
بزەی بەهاریان کەوتۆتە سەر لێو
بەفری تواوەی سەرشاخی تەمبار
ئەبێ بە فرمێسک چۆڕ چۆڕ دێتە خوار
هاژەی شەتاوی بن کوێستانی بەرز
گا بەرد ئەتلێنێ کەژ دێنێتە لەرز
کیژی دارستان لە شایی چەما
بە مۆسیقای ئاو دێنەوە سەما
باخ و ڕەزی شاخ یان مێرگ و چیمەن
خشڵی ڕازاوەی بژوێنی دیمەن
سەوزایی دەشت و زنجیرەی کوێستان
تاریف ناکرێ جوانی کوردستان
کەوی دڵداری ئازادی و جوانی
دەروونی کەیلی سۆزی گۆرانی
بەری حەسرەتی دڵ ئەکاتەوە
بانگی پەڕاوپەڕ دەنگ ئەداتەوە
لەسەر قەندیل و شاهۆ و نەکەرۆز
ئەڵێ گەلی کورد نەورۆزتان پیرۆز
ڕەحیم لوقمانی

evinebook.blogfa.com

نەورۆزی رزگاری

بە بەرگی سەوز رازاوە قەد و لاپاڵ و شیو و دۆڵ
چرۆی دەرکردووە دار و ملی دا یەکتری گیا و گۆڵ
بە سەر بەفری کەویدا کرد شەماڵی خاکەلێوە خۆڵ
"رەفیقان رۆژی کوردانە بەهارە جێژنی نەورۆزە
بە دڵ لێتان دەکەم لەو رۆژەدا من جێژنە پیرۆزە"

چلەی زستانی ناخۆش بوو تەزووی سەرمایە پیاوی سڕ
دەکرد و کووچە و کۆڵان لە بەفر و لیتە بووبوون پڕ
بەهار هات و دەخەملێ کێو و دەشت و بەندەن و لاخڕ
"رەفیقان رۆژی کوردانە، بەهارە، جێژنی نەورۆزە
بە دڵ لێتان دەکەم لەو رۆژەدا من جێژنە پیرۆزە"

بە سۆزی بای بەیان لێوی کراوە خونچەیی خەندان
لە سەر چڵ بلبلی شەیدا لە خۆشی گوڵ دەڵێ بەندان
بەجێ هات ئارەزووی لاوان و گەرمە کۆڕی گۆوەندان
"رەفیقان رۆژی کوردانە، بەهارە جێژنی نەورۆزە
بەدڵ لێتان دەکەم لەو رۆژەدا من جێژنە پیرۆزە"

لە خۆی داوە بەرەڵبێنە کچی کابانی گەردن کێل
بەناز و غەمزە دەڕوانێ، دەکا شینکەی نەرم پێشێل
لەگەڵ بۆنی وەنەوشە تێکەڵاون بۆنی عەتر و هێل
"رەفیقان رۆژی کوردانە، بەهارە جێژنی نەورۆزە
بەدڵ لێتان دەکەم لەو رۆژەدا من جێژنە پیرۆزە"

سەری کوێستانی بەرزی کوردەواری تێی نەکەوتوە خاڵ
لە دەشت و بەرپەساران هەڵدراون چادر و رەشماڵ

ئەما بێگانە تاکوو جێژنەمان لێ تاڵ بکا ئەوساڵ
"رەفیقان رۆژی کوردانە، بەهارە جێژنی نەورۆزە
بەدڵ لێتان دەکەم لەو رۆژەدا من جێژنە پیرۆزە"

حەساوە پیاوی رووت و قووت و بێئەنوا و بێئێروو
ژیاوە گیانلەبەر دیسان، لەکون هاتە دەرێ مێروو
لەسەر گوێسوانە دەخوێنن بەپۆل پاساری و سێروو
"رەفیقان رۆژی کوردانە، بەهارە جێژنی نەورۆزە
بەدڵ لێتان دەکەم لەو رۆژەدا من جێژنە پیرۆزە"

لە دنیادا کەمە هاوتای بەهاری جوانی کوردستان
ئەویش ئەوساڵ کەلاییکی نەجاتی بوو لەژێر دەستان
لە خۆشی ئەم وڵاتە شاعیریش بۆتە هەزاردەستان
"رەفیقان رۆژی کوردانە، بەهارە جێژنی نەورۆزە
بەدڵ لێتان دەکەم لەو رۆژەدا من جێژنە پیرۆزە"

هێمن

بەهاری لادێ

بەهارە، کاتی کارە، خۆشەویستم بۆچی بێم بۆ شار؟
ئەگەر من بێمە شاری، کێ وەئەستۆ بگرێ کاروبار؟
ئەمن کرمانجم و کرمانج کە هات فەسڵی بەهار وەک هار
دەبێ بخولێتەوە کێو و تەلان و بەندەن و نیسار
هەتا پەیدا بکا نان و نەبا بۆ خەڵکی شار هاوار

لەوەی دواوە دەبێ قۆڵی هەتا ئانیشکی هەڵماڵێ

هەموو ڕۆژێ هەتا ئێوارێ بچتە جووت و جۆماڵێ
کە بوولێڵی شەوێ پەیدا بوو ئەنجا بێتەوە ماڵێ
بەبێ وەی کەس هەبێ بیشێلێ،یاخۆ پشتی داماڵێ
کە نانی خوارد و لێی نووست تا بەیان نابێ لەخەو بێدار

ئەوێستا کاکی جووتیاری بەکاری چابوک و مەزبووت
بە بێباکی، ب ەدڵپاکی، بە پێخواسی بە سینگی ڕووت
دەدێرێ ئاو، دەچێنێ تۆو، دەکا جێ شەتڵی پەین و کووت
دەڕێژێ ئارەقە، پەیدا بکا تا بۆ منداڵی قووت
پشوو نادا، وچان نادا، وەڕەز نابێ لە ئەرک و کار

هەموویان توند و تۆڵ و گورج و گۆڵ و چوست و چالاکن
هەموویان بێفرۆفێڵ و بەکار و سادە و پاکن
لە لادێدا خراب زۆر کەم دەبینی، نێر و مێ چاکن
نە ئالوودە بە ئالکۆڵ و نە فێری بەنگ و تریاکن
دەبێ بێ دەرسی ئەخلاق لێرە بخوێنێ کوڕێژگەی شار

بە تاڵ و تفت و سارد و گەرم و ناخۆشی ژیان ڕادێن
بە گژ تین و بڵێسە و بەفر و باران و هەوردا دێن
پەنیر و ڕۆن و ماست و شیر و هێلکەت بۆ لە دێڕا دێن
خوری، مازوو، کەتیرە، دەغڵ و تووتن بەرهەمی لادێن
نمەکخوردەی دەسی وەرزێرە شێخ و حاکم و سەردار

دەکێشن زەحمەت و ناخۆن وەکوو وان نانی خۆڕایی
دەکەن کار و دەڕێژن ئارەق و ناژین بە ڕیسوایی
لە سەریاندا نییە پۆز و ئیفادە و فیزی ئاغایی
لە سایەی زەحمەت و ڕەنج و لە سایەی کار و ئازایی
بە سەربەرزی دەژین، بۆ کۆمەڵ و گەل نابنە سەربار

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نییە داوێن و دەستی خەڵکی لادێ پیس و ئالوودە
لەدەس ناچێ وەخت لێرە بەخۆڕایی، بە بێهوودە
ئەوان وەک ئێوە ناژین تەمبەڵ و بێکار و ئاسوودە
ئەوان وەک ئێوە ناخۆن شەربەت و شەکراو و پاڵوودە
لەکوێ بێنن پلاو و گۆشت و خۆرشت و فرِ و فیسار؟

ئەوان وەک ئێوە ناکەن پۆکەر و پاسۆر و ئاس و نەرد
یەکێک سەرگەرمی شێوە ئێستەکانە، یەک خەریکی وەرد
ئەوەی تریان خەریکە هەڵدەوێژێرێ لە کێڵگەی بەرد
یەکێک ماڵوو دەکا، یەک دادەچێنێ تازە شیناوەرد
ئەوەی تر هەڵدەپەرتێوێ لک و پۆپی چلووکی دار

دەبینی یەک ئەوە مەشغووڵی هەڵگێڕانەوەی بانە
ئەوەی تر دادەمەزرێنێ پلووسک و چۆتە گوێسوانە
یەکێک کوتکی لەدەس دایە، یەکێک بێڵی لەسەر شانە
یەکێک دەشکێنێ بەرد و یەک خەریکی شوورەهەڵدانە
بەڵێ نابینی کاکی خۆم لە لادێدا کەسێ بێکار

کچێک پێیەتی دوو گۆزە بەلەنجە دەچتە سەر ئاوێ
کچێکی تر شەکۆی هەڵگرتوە دەڕواتە پاراوێ
ژنێک چەند ماشەری پێیە، دەیانهێنێتە بەرتاوێ
ژنێکی تر بەدەستارِی دەهارێ گەنمی بۆدراوێ
بەرەوماڵ بوونەوە پۆلێک و پۆلێک دەچنەوە بۆ بژار

عەزیزم تۆ وەرە ئێرە کە چاو لە جوانی نابێ تێر
ببینە خاو و گیابەند و هەڵاڵە و سوێسن و شللێر
لەلایەک زاوەماک دەڕوا، لەلایەکی دەکەن هاوێر

evinebook.blogfa.com

لەلایەک باسکی هەڵماڵیوە بێری، مەڕ دراوە بێر
دەبینی دیمەنی وا جوان لەناو بازاری پڕئازار؟

چ خۆشە کاڕ و کووڕی مەڕ، چ خۆشە پڕمەکەی کەحلان
چ خۆشە فیتەفیتی شوان، چ خۆشە ئۆحەکەی گاوان
چ خۆشە خرمەکەی خڕخاڵ و بازن و ژێرچەنەی کابان
چ خۆشە نەغمەکەی بلوێر، چ خۆشە لاوک و حەیران
چ خۆشە دەنگی باللۆرە، چ خۆشە هۆوەرەی جوتیار

وەرە ئێرە و مەپرسە تۆ ئەدی چارشێو و ڕووبەند کوان؟
وەرە ئێرە و ببینە چاوی مەست و بەژن و باڵای جوان
وەرە ئێرە و ببینە وردەهەنگاوی بەرەو جێژوان
وەرە ئێرە و ببینە نازی بێری و دەسبزێوی شوان
بچۆ ناو ڕەشبەڵەک بگوشە دەسی دۆی ناسک و نازدار

شیلان ئاوێ ـ ١٣٢٢ (هێمن)

بەهاری کوردستان

شەماڵ هات بە گاڵەگاڵ
هەور بوون گەواڵ گەواڵ
پشکووت گوڵی گەش و ئاڵ
بلبل کەوتە ناڵەناڵ

***

بە لەنگێزە، بە باران
بە شنەبای بەهاران
توانەوە وەک جاران
کەوی بەفری نیساران

***

نەما مژ و سەرما و سۆڵ
نە سیخوار ما نە سەهۆڵ
تەرت و ڕژد و شیو و دۆڵ
لێی هاتە دەر گیا و گۆڵ

***

دەشت و چیمەن ڕازاوە
کێو و بەندەن نەخشاوە
زۆنگ و چێنکە ژیاوە
گیا سەری پێوە ناوە

***

لە هەوشین و گەدە و لەند

له کوێستانی ده سامڕەند
هەڵز و بیزا و گیابەند
تێک چڕژا، بۆتە زەمەند

***

مەندۆک و خاو و کەما
له نەرمان و ئەستەما
به سروه هاتنه سەما
وەیشوومە و سەرما نەما

***

وێستاوه زەنگوڵ زەنگوڵ
ئاونگ له سەر پەلکی گوڵ
لەسەر چڵی سووره گوڵ
بلبل دەخوێنێ به کوڵ

***

دیسان له چیا و له ڕازان
دێ سیرەی سەقر و بازان
پێم خۆشترن له سازان
له ئاهەنگ و ئاوازان

***

بژوێنه هەموو وڵات
زیندوو بۆتەوه ماڵات
جەنگەی بانەمەڕێ هات
بەرەو کوێستان چوو خێڵات

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

❋❋❋

دیسان هات وەکوو جاران
هەوهەوی شۆڕەسواران
ویرەی جلیت و داران
خرمەی ناڵ و بزماران

❋❋❋

هات خرینگەی زەنگ و قۆڕ
لوشمەلوشم و هۆڕەهۆڕ
هۆقەهۆق و بۆڕەبۆڕ
حیلەی جانووئەسپی تۆڕ

❋❋❋

کاڕ و کووڕی بزن و مەڕ
لرفەلرفی لۆک و نەڕ
کۆڕژنی ئەسپی بەدفەڕ
گوێچکەی پیاوی دەکا کەڕ

❋❋❋

وەنەوشەی جوانی خۆشبۆ
هاتە دەر لە لێوی جۆ
دار دەری کردوە چرۆ
کەروێشکەی کرد گەنم و جۆ

❋❋❋

سوێسن و بەیبون و شللێر
ڕواون لەجێگای زەنوێر
قەڵبەزی بەست ئاوهەڵدێر

evinebook.blogfa.com

شەپۆلان دەدا ئەستێر

***

بۆنی خۆشی هەڵاڵە
پیاو مەست دەکا لە نواڵە
وەک شەهیدە گوڵاڵە
لە خوێناوا شەڵاڵە

***

گرمەی هەوری بەهاران
دێ بەیان و ئێواران
خوناوەی وردە باران
تەڕ دەکا گەڵای داران

***

ئەو ترۆپک و نشیوە
ئەو یاڵ و خڕ و شیوە
لە گوێن بەهەشت خەملیوە
کێ مەڵبەندی وای دیوە؟

***

تیرەگ و گەوە و لاپاڵ
پێیدا درا ئاڵای ئاڵ
سەرچاوەی سارد و زوڵاڵ
هەڵقوڵی وەک زیوی قاڵ

***

هات لە ڕەوەز و زەردان

قاسپەی کەوی سەر بەردان
ورتەورتی هەوێردان
دێ لە ناو شیناوەردان

***

لە کن کارژیلە و بەرخەڵ
لە کن بزن و مەڕی شەڵ
کە بۆیان هەڵکەوێ هەل
کچ و کوڕ دەکەن هەمزەل

***

کێژۆڵەی شۆخی جوان چاک
شۆڕەژنی داوێن پاک
ڕووهەڵماڵاو و بێباک
دەرەتێنن زاو و ماک

***

فیتەی شوان، ئۆحەی گاوان
دێ لە مۆڵگە و دەراوان
دێتە گوێ لاوکی لاوان
بالۆرەی بەڵەک چاوان

***

منداڵ لە ڕژد و هەڵدێر
بەر دەدەنەوە تاوێر
شوانە لەسەر بەردەبێر
تێی تووڕاندوە لە بلوێر

❋❋❋

مەڕ لە گۆشتا بووە سوور
خۆ هەڵداوێن شەک و کوور
گەماڵ دەکەن چەق و لوور
سەوەڕیان دەچێ بۆ دوور

❋❋❋

کچی لەباری ڕەوەند
هەڵیکرد بەلەک و زەند
کەزی هۆنیەوە وەک بەند
کوڕان دەگرێ بە کەمەند

❋❋❋

لە بەر دەرکی ڕەشماڵان
دەبینی چاو کەژاڵان
دڵان دەبەن بە تاڵان
کاس دەکەن کوڕ و کاڵان

❋❋❋

لیوئاڵن، دەم بچووکن
خوێن شیرن، ڕەزاسووکن
کولمەیان وەک گوڵووکن
گەورە کچن، نۆبووکن

❋❋❋

شلومل و لەبارن
چاو بە کل، گوێ بە گوارن
دەسماڵ پووڵەکەدارن

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

شەدە و گێلگێلە لارن

❊❊❊

ناسک و نەرم و نۆڵن
خاوێنن، سپی و سۆڵن
بڵباسی و توند و تۆڵن
بە مژۆڵ جەرگان دەکۆڵن

❊❊❊

هەڵیانماڵیوە باسک
باسکی قەڵەو و ناسک
کە دەکەن تاسکەتاسک
ڕەوکترن لە ئاسک

❊❊❊

کیژی مەرزینگ و سەکرن
بە لەنجە و لار ڕادەبرن
ناز دەکەن، چاو دادەگرن
کوڕگەل دەبەریان دەمرن

❊❊❊

کابانی قۆڵ بە بازن
شەنگەبێری کێل گەردن
لە نێو مەڕ دێن و دەچن
وەک پۆلی پۆڕان دەچن

❊❊❊

سوێسن و وەنەوش و هەمین

evinebook.blogfa.com

کەژێ و خەندان و جەمین
خاسێ، کەوێ، خاتووزین
بە پۆل دەچنە مەڕدۆشین

***

زێڕن و کابان و مێرێ
دانیشتوون لەبەر بێرێ
ئەستێ دەکا هاوێرێ
گوڵێ بەرخان دەژمێرێ

***

خونچە و گوڵووک و گەوەر
شەم و کەژاڵ و دڵبەر
زین و مرۆت و ئەسمەر
لە تاوڵی هاتوونە دەر

***

مامز دایگرتوە شیری
ناسک دەکوشێ پەنیری
ناز دەشێلێ هەویری
کاڵێ دەکا نان تیری

***

ئامان چۆتە کولێنێ
پەری مەشکەی دەژێنێ
بەسێ لۆرکێ دەکولێنێ
خەیاڵ ئاوردووی دێنێ

***

(هێمن) لەسەرەخۆ بە

نەکەی بچی بۆ هۆبە

دەنا دەشکێنی تۆبە

ئاور دەگری وەک سۆبە

***

نێزە ـ خاکەلێوەی ـ ۱۳۲۶

توانەوەی بەفر

توایەوە، بەفری بەستەڵەک
ترپەی پێ دێ، هی رەشبەڵەک
لە جاڕی نێرگسا، لە دەشت
وەک پەری و فریشتەی بەهەشت
کچانی ئاڵ و واڵاپۆش
هەڵئەپەڕن، گەرم، بە جۆش
رمبازی شۆڕە سواری شەنگ
جۆش زیاتر ئەدا، بە ئاهەنگ
ئەم دیمەنە وردانە، جوان
تامێک ئەبەخشن بە ژیان
تامێک، یادێک، وەک شەماڵ
دێنێ و ئەیدا، لە رووی خەیاڵ
بۆیە مەلی دڵ، ئەفڕێ
رێی هەزاران ساڵ ئەبڕێ
تیری زەهراوی "ئەهریمەن"
ئەیسمێ سەر دڵی وەتەن
روومەتی بەر قوتیلەی کز
ئەلەرزێ وەک گەڵای پایز
لە پڕ تیرێکی ئاگرین
ئەیدا لە پەنجەرەی رەنگین
یا دڵی ئەسمێ، یا روو
سنگی کۆرپەی خەو لێکەوتوو
رووی کچ کە دەر ئەکەوت وەک گوڵ
تێی ئەچەقی تیر، وەک چقڵ
هەموو ئاوازێکی بە جۆش
هەموو گۆرانی‌یەکی خۆش
ئەتوانەوە "یەک" ئاوازە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

"نەغمەی تۆڵە و ژینی تازە"
"کاوە" کە هەڵی کرد، ئاڵا
گەل، لە قەڵای زۆردار ئاڵا
ئەو چەکوشەی تاکوو "ئەمڕۆ"
شانازییە بۆ من و تۆ
لەسەری دوژمنا بوو
رزگاری بوو کوردی زیندوو
گۆرانییەکی خۆش داهات
ئێستەش باوە لە ناو وڵات
ئەی شمشاڵی گەرووی هەستم
رێکی خە، لەگەڵ هەڵبەستم
سەرەتای ئەو گۆرانییە
ئەمەیە: (کە پڕ جوانییە)
"ژین کە دیلی بێ سەرومڕ
ئیتر بۆچی نەبین بەگڕ"
تا خوێنمان نەڕژێتە گڵ
هەرگیز ناگەشێتەوە گوڵ
بەم تێکۆشانە گەلی کورد
ئاگرە گەشەکەی هەڵکرد
بەم رەنگە نەغمەی پڕ خرۆش
هەڵئەسا لە دڵەوە جۆش
ئەی هاورێی خۆشەویستی من
ئەی نەبەردی، مەچەک ئاسن
لام وایە، بەهار، بە تەنیا
جەژنی گوڵە، هوزار، چیا
❋❋❋
کامەران موکری

evinebook.blogfa.com

کاتی نەورۆز

کاتی نەورۆزە و ساڵی کۆن ئەچێ
ساڵی تازەشم مـن لە کۆن ئەچێ
زام لەسەر زامان ناسۆر کەوتەوە
قەت جارێ زامی دڵ نەسرەوتەوە
یاران مەشغووڵی شادیی بەهارن
مـن غـەمی لەیلم لەیل و نەهارن
کام لەیل! لەیلەکەی دڵ بە تالآن بەر
لێرە تا ڕۆژی سەراکەی مەحشەر
وەک کۆکەن کۆکۆی هەناسانی سەرد
دیارە و دیار وێڵی هەردا و هەرد
دەشتی جنوونیم تەی کرد سەراسەر
نەگەییم بە لەیل ڕەنجم بوو هەدەر
گا بە یادی ڕووی لەیلی دوورکەوتووم
گا بە زامی سەخت دڵەی کۆسکەوتووم
سەرم نایە سەر غـەمخانەی دەروون
تا چۆن بێتەجێ قەزای کاف و نوون
پاڵم دا بە لای قەلآی سەبووریی
تازە (فەنایی) و باری ڕەنجووریی
فەنایی

نەورۆز

دەڵێن نەورۆز
بە سەرهاتی ڕووداوێکی ڕابوردووە
باسی پێک هاتنی بوونی
مێژووی گەلێکی زیندووە
بۆمانەوەی سایەی (زووحاک)
مێشک پژا
خوێنی هەزاران کورد ڕژا
ئەوجا کاتێ خوێنی وان
بوو بە(ورمێ)
بوو بە (سیروان) و بوو بە (وان)
کاوە زمانی (بوون) ی پژا
پاشان بۆخاک
بە درێژی ساڵانی مێژوو
هەزاران کاسەسەری کورد
وردو خاش بوو
تابوو بە خاک
بوو بە چیا ، بوو بە (هە ڵگورد)
کە چی ئە مڕۆ
هەزار (قە ندیل) هەزار (گمۆ)
هاتوونە دی!
دەزانن چۆن ؟دە زانن بۆ؟
چونکە لە ناوگەلی کوردا
سەدان سەدان (زووحاک) ئەژی!
جا کە وابوو
لە دایک بوونی(نوێ)ی کاوە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

هێشتا سەدان سەدەی ماوە
گەلی مردوو
چیتان دەوێ؟
هێنانەوە ی ئابڕووی تکاو؟
یا سەربەستی رای بزر بوو؟
یا مافی ژینی چێنراو
کە سەوز نەبوو؟
گەلی تاساوی مەست و سڕ
تەمی ئاهی ژانی ئێوە
وەک پەڵە هەوری خەست وچڕ
زۆرجار سەریان بە یەکدا گرت
کۆبوونە وە
بەڵام بێ تروسکەی خوایی
هەرچەند دانیان بەخۆداگرت
رە وینە وە
چونکە بێ نرخە هەور وتە م
مادام نابێ بە لافاوێ
لەنێو خۆتان
هەڵکێشێ ریشاڵی ستەم

کرێکار

evinebook.blogfa.com

نەورۆز ئەکەم

نەورۆز ئەکەم! نەورۆز ئەکەم!
نەورۆزێکی بەسۆز ئەکەم
جەژنی گەلی پیرۆز ئەکەم
وەک کوردێکی دڵسۆز ئەکەم
ئاهەنگی نەورۆز تۆز ئەکەم
نەورۆز ئەکەم! نەورۆز ئەکەم

نەوزۆری من بەهارییە
زەردەخەنەی رووی سروشتە
لە دەشتی رەنگین دیارییە
هەر هیی من نا، جەژنی گشتە
رۆژی ژیانەوەی گەلە
هیی گژ و گیایە، هیی مەلە! ...

بەفری چیا کشایەوە
سەرمای زۆردار سوپای شکا
هێزی ژیان بەدوایەوە
ئەڕواو، گەڵا و گیا سەوز ئەکا
دەست لە پشتی گیاندار ئەسوێ
ئەیخاتەوە سک و زای نوێ

بلبل ئەڵێ: ئاواتی گوڵ
لەم جەژنەوە بۆم دیتە دی
هەنگی لەناو کونا خجڵ
لەم رۆژەوە رێی ئازادی
ئەگرێتەوە بەر بۆ مژین

لە دەمی گوڵ شیلەی هەنگوین
کۆنەپەرست لێم ناگرێ
رێی و ریایی نیشتمانی
کێ ئەتوانێ: بگرێ لە زێ
رێی هەڵسان، کاتی هەڵسانی؟
یا تەنانەت بەری گەشە
بگرێ لە چڵی وەنەوشە؟

کۆنەپەرستی چاو قوچاو
لە جەژنی گەل بۆ ئەترسی؟
لە گەڵ دزی کۆشک و دراو!
بۆ ناتەوێ جەژنی برسی؟
بۆ ناتەوێ: گیانی چڵکن!
جەژنی پاکی نەورۆزی من؟ ...

نەورۆز ئەکەم! نەورۆز ئەکەم!
نەورۆزێکی بەسۆز ئەکەم،
جەژنی گەلی پیرۆز ئەکەم؛
وەک کوردێکی دڵسۆز ئەکەم:
ئاهەنگی نەورۆز تۆز ئەکەم!
نەورۆز ئەکەم! نەورۆز ئەکەم!

گۆران

نەورۆز

ئەی نەتەوەی کاوەی زنجیر قەف قەفبڕ!
رۆژی نەورۆز دای بە هەوری زستان، دڕ!

گەرمی و ژین و شادیی هێنا بە دیاری
کوردی خستە جەژنی تازەی بەهاری
پووش بوو بە گیا، چیلکەی باخ بوو بە دارگوڵ
لە وشکەسی کانی کەوتە قوڵە قوڵ
گوڵاڵەی دەشت، نێرگزی مەست، وەنەوشە
وەک پێشەنگی بەهار کەوتوونە گەشە
ئەڵێی پەلەی پەرداختی نەورۆزیانە
بۆ جەژنی کورد ئەو گوڵانەش سۆزیانە ...
هەروەک سروشت ئاگادار بێ کە کاوە
چ رەنجێکی بۆ ئازادیی گەل داوە
هەروەک مەلان بە حەواوە بزانن
کە بە ساردی چەن دای چەکوش لە ئاسن
تا زنجیری ئەژدەهاکی لە گەردن
نەتەوەیەک داماڵی پێکی ئاسن
شەوی دیلی بوو بە رۆژ، خەم بە شادی
زستان گەڕا بە بەهاری ئازادی
ئەی هاوچین و هاو نەتەوەی کاوەی مەرد
تۆیش بە بازووی خەباتی سەختی وەک بەرد
شەڕفرۆش و ئیمپریالیست و ناپاک
وا داپڵۆسە کە یەکسان بن لەگەڵ خاک
ئیتر هەرگیز، سەر هەڵنەبڕن وێنەی مار
هەنگوینی ژین لە مرۆڤ پڕ کەن لە ژار!

گۆران

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆزی کورد

وەنەوشەی بن دڕک خزاو
چاوی رەشی کردەوە، دی
نیرگسەجاڕ بە هەزار چاو
پێئەکەنێ زەرد و سپی
نێرگسی بەر هەتاوی گەرم
مژدەی پێ بوو بۆ وەنەوشە
وتی: خوشکێ
خوشکی جوانی چاو پڕ لە شەرم
خڕ داخراو دەرگای حەوشە
فرمێسک لە چاوت بۆ ئەتکێ؟ ...
وا، بەهارە ...
لەسەر لووتکەی سپی دیارە
ورسە و پرشەی یاقووتی ئاڵ
گڕی جەژنی سەرەتای ساڵ! ...
وەنەوشەی چاو رەشی شەرمن
دەستی کرد بە بەستە وتن
بێسڵ کردن
لە نووکی خەنجەری دوژمن
خۆی هاویشتە باوەش چەپک ...
گوڵی وەنەوشەی ناو دڕک
کە گەیشتە دەستی تاسەم
پڕ لە بۆنی بوو هەناسەم
عەتری چپەی تکاندە گوێم،
مژدەی: "هات ... نەورۆزا!"ی دا پێم ...
ئەی ئەو جەژنەی هاتیت و، چوو
لە دەم، تاڵیی پاری مردوو!

evinebook.blogfa.com

ئەی ئەو جەژنەی هەزاران ساڵ
لە رابردووی کوردی زۆر تاڵ
تاقە بزەی یادگاریان
هەر تۆ بووی: جەژن و بەهاریان! ...
لە خەمی کۆن، ئازاری کۆن
زووخاوی دەست زۆرداری کۆن
یەک ساڵیتر دوورت خستین
لەولاشەوە، جەژنی شیرین
بە هاتنت یەک ساڵی دەق
کاروان پێشکەوت: بەرەو شەبەق!
واتا: رێگا ببڕین بە دەو
ساڵێک زووتر دوایی دێ شەو
ئەو شەوەی مەشخەڵی گەلان
ئاگری بەرئەدا لە گیان
لەهەر چوار لای جیهانەوە
تا بە دەم بای سووتانەوە
تۆزی لە رووی پەڕەی مێژوو
ئەنیشێ وەک خاکەی رێژوو! ...
ئەوسا، نەورۆز
جەژنی پیرۆز
دڕک ئەڕزێ و، داخی دڵی
ئەبێ بە بۆگەن بۆ گڵی
تۆیش ئاهەنگی بەهارەکەت
نخشی لووتکە و نزارەکەت
لە باخچەی گوڵی گەلانا
گوڵێک ئەبێ لە مەیدانا ...
هەر مرۆڤێ دی و بۆنی کرد
ئەڵێ: بژی نەورۆزی کوردا ...

گۆران

نەورۆزی ١٩٦٩

پرسیم لە کاوەی باپیرم،
گوتم: بابە! وا دەست بەستەم،
دەپێم بڵێ، چۆن دەگەم
نەورۆزەکەی سەدەی بیستەم؟
گوتی: ڕۆڵە! گەر کوردستان
بکەن بە پارچە ئاگرێ،
نەک زوحاکێک، هەزار زوحاک
مل کەچ دەکا و خۆی ناگرێ!

پەشێو

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆزی ١٩٧٩

ئەمساڵ بێچیا نەوزۆز ناکەم
بێ بۆنی گیا نەورۆز ناکەم
نەورز ناکەم بێ بڵێسەی سووری ئاگر
نەورۆز ناکەم
گەر رەشبەڵەک تۆز نەکات و
بەخۆم نەبمە سەرچۆپی گر
❋❋❋
کزەی جەرگم!
بەیانی زوو هەڵمسێنە!
زۆر دەترسم،
کەوێک
کارێک
گوندێک
شارێک
چەمێک، چیاییێک لە بیر بکەم!
زۆر دەترسم،
دارێک
بەردێک
کوختێک
گەردێک
بنجە گیاییێک، لە بیر بکەم!
بەیانی زوو هەڵمسێنە!
دیسان مەڵێ: «با تێرخەو بێ»
سوێندم بە چیا خواردوە
کە کوردستانە دوورەکەم

evinebook.blogfa.com

به گەرمێن و کوێستانەوە

بگوازمەوە بۆ غەریبی، بۆ ژوورەکەم!

مۆسکۆ ١٩٧٩/٣/٢٠

نەورۆزی ١٩٧٧

تۆ مشووری ئاگر مەخۆ.

سەرت لە سەر سنگم دانێ،

بزانە کڵپە و نێڵەی گڕ

چ دەکا بۆ ئەم نەورۆزە!

منیش سەر بە باسکت دەکەم،

وای، بۆ شەوی تاریکی وا.

باسکی رووتت چ ئاگرێکی پیرۆزە!

١٩٧٧/٣/٢٠ مۆسکۆ

پەشێو

نەورۆز

وەیشوومەی بەفر و کرێوە، باری کرد و ...
لەگوێ بنار و بەندەنا،
بە گرمەی هەورە تریشقە و،
دەنگی مەل و، چریکەی بولبولی شەیدا،
لە قاو درا: (زستان شکا)
بووکی بەهار گەیشتە جێ و ...
وەرز گۆڕا،
دەڵە دێوی رەشیی زستان
کەوتە هەرد و،
شەختە و زریان، پشتیان چەما؛
شللێر و شەشپەڕ و بەیبوون،
دەستیان گرت و کەوتنە سەما،
خونچە گوڵی رەنگین و جوان،
لەنێو باغی ژیان روان.

❊ ❊ ❊

وەرز گۆڕا، ...
سیمای ئاسۆ گەشایەوە،
بە دەم گزنگی بەیانا:
ئاوێنەی شەفەق درەوشا،
لە پێدەشتی ئاسمانا.

❊ ❊ ❊

بەیانی متفەڕک و پیرۆز:
رازایەوە ... بوو بە نەورۆز ...
خرمژنی بارانی رەحمەت،
بێگەرد و پاک،
رژایە سەر روومەتی گوڵ،

تنۆک، تنۆک ...
تکایە ناخی دڵی خاک.
دەتۆش هەڵسە برۆ بەری و،
بە عەشقی نەورۆزی پیرۆز، لە خۆشیانا،
تێر تێر بگریی ...
بەڵام بە سۆز،
بەڵام بە سۆز.

خالقی نەقیب

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆز

کاتێک کە کورد بەرکۆشەکەی مامە "کاوە"ی کرد بە ئاڵا
بۆچی دەستی لە دامێنی فەریدونی ئاڵا
ئەوا وتمان ... مامە کاوە ئێجگار پیاوێکی دڵپاک بوو
پەیمانداریی لەگەڵ ئەوا، وەکوو دەردێکی زگماک بوو
بەڵان فەرەیدونی لامێژا! تۆ بۆ چوویتە سەر ئەو خوانە،
بۆ نەتزانی خوانی ئاگر ئەوەی بیخوات پەشیمانە؟!
❊
پیاوماقولاَن، ئێستەش ئەڵێن ... مامە کاوە کوڕی زۆرە!
قەی چی ئەکات لە دەرگای با، جارێ دووجار دەستی نۆرە
کاوەی ئەمڕۆ چاو لە دوایە، ئێجگار وەها دڵپاک نییە
ئێجگار وەها لە لامێژان، لە ماقوولاَن بێباک نییە
❊
ئاگری نەورۆز کرایەوە، مەبەستمانە نەکوژێتەوە
کە کاروانمان، لێ ختەرێ ...
مەبەستمانە پشتوێنێکی بەسراوەی، تیا نەکرێتەوە!
کە ملمان، نا بەرەو گیانی ئەژدەهاکی هەر سەردەمێ،
ئەبێ، هێندە گوێ نەدەینە راوە رێوی و خوتبە و تەمێ!
نەورۆز جەژنە دێت و دەڕوا و هەم دێتەوە
نەورۆز نابێ پەرداخێ بێ، تەنها یەک جار بخورێتەوە
نەورۆز نابێ پشتوێنێ بێ ...
هەموو رۆژێ ببەسترێت و هەموو رۆژێ بکرێتەوە!
نەورۆز مۆزەخانەیش نییە
هەرچی گەریدەیەک هات و دەرگای بۆ بخرێتە سەر پشت
کاکە، رۆژگار مۆدەی نەورۆزی خێرۆکی بە خەنجەر کوشت
❊

evinebook.blogfa.com

داری نەورۆز، وا بە لێوی کەژ و زەرد و. دەم کاوەوە،
لەسەر بەردی ڕەق ڕواوە و ڕەگی وا بەڕێی ئاوەوە
هەموو جەژنێک، بای داراوس ئەی هەژێنێ ...
گوڵ دەرئەکات
کەچی چاوی مارەکانی دەم ئەژدەهاک
ئەژدەهاکی ئەم جیهانە ...
وەک کافرمان هەر سەر ئەکات
*
نەورۆزنامەم کردۆتەوە ...
وەرن پەنجەی لەسەر دانێن
کێ بۆ بەختی خۆی شەیدایە ...
هەموویان بێن، هەموو با بێن
لە دووربینی، نەورۆزەوە، ئەڕوانمە ڕێگە و ڕێبوار
سوارێک گلا، سواری تر هات، ...
کوێرێ خەریک بوو چاو ساخێ ...
لە هەڵدێرێکا هەڵ بدات
بەڵام "لاوک" بووکی "حەیران" بۆ سەیرانی "ئازار" ئەبات
ڕێبوارەکان ئەڵێن ئیتر شیر و خەنجەر لە یەک نەدات
بەرکۆشەکەی مامە کاوە ...
ئێستە خۆی ئاڵای سەردەمە
ڕێگا زۆرە ...
بەڵام "هەوار" هەر یەکێکە بۆ سەرجەمە

حەسیب قەرەداغی

نەورۆز
نەورۆزە هاتەوە وەرزی بە تین و تاو
هەموو گیانمان پڕ بوو لە هەتاو

چەپکە نێرگزمان کرد لە بەرۆکا
بۆ خوای ئازادی هاتین بە چۆکا
ئەسپی ڕاپەڕین چەپۆکانی بوو
شاخ و دەشت و دەر خرۆشانی بوو
سواران تاو دەبەن پێشبڕکێ گەرمە
تازە کە سوار بووین، دابەزین شەرمە
سەری شار شاری گڕ و هەتاو بوو
کە دەیان ساڵ بوو ناوی دزرابوو
کە خۆری نەورۆز لە ئاسۆی سوورا
ڕووی کردە کەرکووک بە شارەزوورا
لەسەر مەرقەدی بابە گوڕگوڕمان
نەزرمان دەکرد بۆ کچ و کوڕمان
تەپڵی ئازادی لە گڕ و نەوتا
شایی ساز دەکرد لە گوێی سرەوتا
دوژمن وەک سەگی دزی نێو دەوار
کلکی شۆڕ کرد و هەڵات بەرەو خوار
بەڵام ئەفسوسە، داخە و هەزار داخ
چرۆی خۆشیمان نەکەوتە ناو باخ
شاڵاوی دوژمن بە چەکی نوێوە
کەس نەیدەزانی چۆن هات، لە کوێوە
سەر لەنوێ جارچی خۆی کرد بە شارا
دیسان وا کەرکووک ئەکرێ بە دارا
ڕۆژمان ئەمڕۆیە کوڕگەل وەرنەوە
با هەنگا و بفڕێ هێرش بەرنەوە
با دوژمن باری لە کێوان نەخات
کەرکووکی دڵمان لە لێدان نەخات
ئەدەی ئەم جارەش هەڵمەت لە نوێوە
ئەو کەسە مەردە، دەمرێ بە پێوە!

(چیمەن) شەڕگەیە کوڕگەل هەرایە
دەنگی ئەجەل دێ وەک لوورەی بایە
بۆ شکاندنی ئەم ڕێ و مردنە
چەک و سەنگەر و خۆڕاگرتنە
وا مەرگ ئەبارێ، خوا مەرگ ئەبارێ
زریان رووی کردە ناو گەرووی شارێ
خوێنی شەهیدان بەرگی بەهارە
بووکی ئازادی بێدار و یارە
وا ئەسپەشێکەی ڕاپەڕینی سوور
لە نوێوە بوو بە کڵپەی ناو تەنوور
چەک لە دەستایە و سەنگەریش ماوە
مەیدان چۆڵ نەبێ ئەسپیش بە تاوە
قودسی کوردستان شاری کەرکووکە!
باوە گوڕگوڕمان زۆر ئێسک سووکە
پیری روو بە نوور، دەروونی تەنوور
شەوقی دەگاتە دەشتی شارەزوور
ڕێ بۆ ئاوارە روون ئەکاتەوە
با دایکی ژیان خەم نەخاتەوە
خوێنی شەهیدان بەرگی باخانە!
باڵای شەهیدان باڵای شاخانە!
تەنها ئازادی هاوکێشی خوێنە!
هو گیانی عەلی ئەم موژدە بێنە!

حەسیب قەرەداغی

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆزی ساڵی تازە
نەورۆزی ساڵی تازە جەژنی بەهارە ئیمڕۆ
دەنگی بلوێر لە دێیە یان نەی لە شارە ئیمڕۆ
خونچە لە باخی شادی لێوی بە پێکەنینە
بۆیە لەسەر چلاَنی شینی هوزارە ئیمڕۆ
مەیگێڕ بە چاوی مەستی لە کۆڕی بەزمی یاران
موفتی سەما دەکێشێ واعیز خومارە ئیمڕۆ
زولفی لە ڕووی کە شێواند، کزەی وەزانی شەوبۆ
میسکی خوتەن بە تا تا، عەنبەر بە بارە ئیمڕۆ
لەم دەشت و مێرغوزارە، لەو باخ و جۆیەبارە
قومری بە شین و زاری شایی چنارە ئیمڕۆ
دڵدار و یاری دولبەر، ڕاز و نیاز و ئاوات
هەر یێکە دوو لە سێیە، هەر سێ لە چوارە ئیمڕۆ
ئاسکی ئەم هەرێمە، ماڵییە دەستەمۆیە
شەهێنی ڕاوە یاخۆ بازی شکارە ئیمڕۆ!
(عەونی) بە یادی جاران، لە کۆڕی بەزمی یاران
لە ڕیزی مەی گوساران، تەنیا دیارە ئیمڕۆ!!

عەونی

نەورۆز و بەهار
نەورۆز و بەهار وەک جووتەی خوشکان
لە شادی کرین ئەمساڵ تێشکان!
بەهار بنەوشەی لە زستان کڕی
کراسی جەژنی بۆ نەورۆز بڕی
بۆچی نەیزانی بنەوشەی سەرشین
بۆ شایی نایە هەر دەیکا بە شین؟

evinebook.blogfa.com

ئەم کە پەروەردەی سەرمای زستانە
سەر کزەڵۆکە و چاو بە گریانە
نەورۆز نەیدەویست بابان وێران بێ
گۆرانی و شایی، شین و گریان بێ
یان وا کۆست کەوتوو وا بێنەوا بێ
شانۆی هەڵپەرکێی کۆڕی شینگا بێ
نەورۆز دەیەویست گوڵی زەرد و سوور
شادی هێنەر بێ بۆ نزیک و دوور!
بەڵێن بێ منیش بۆ جەژنی ئەمساڵ
جلی سەوز و سوور بکڕم بۆ کەژاڵ
لەسەر پەلکی گوڵ شەونم بباری
بۆی بهۆنمەوە ملەی مرواری
بکەم بە بەریا بەرگی رەنگاوڕەنگ
بێن بۆ تەماشای لە چین و فەڕەنگ
بیڕازێنمەوە وەک بووکی بەهار
وێنەی نەدی بێ چاوی رۆژگار
بچێ بۆ شایی بە شادمانی
بە ئاوازی خۆش بڵێ گۆرانی
چ گۆرانی یەک نەغمەی ئازادی
دەنگ بداتەوە دژی بێدادی
بەهار لە زستان تۆڵە بستێنێ
پەیمانی سەهۆڵ بەستن بشکێنێ
کەژاڵ و نەورۆز بە هاریکاری
چەپکێک گوڵی سوور بکەن بە دیاری
نەورۆز حەز دەکا گوڵ بۆ بەهار بێ
کەژاڵ دەیەوێ گەلی رزگار بێ!
عەونی

نەورۆز

نەسیمی بادی نەورۆزی شەمیمی عەبهەری هێنا
بەریدی عاشقان دیسان پەیامی دولبەری هێنا
نەوید! ئەی عاشقانی دڵفیگار یار هاتە سەر خەندە
سەڵا! ئەی بولبولان دیسان درەختی گوڵ بەری هێنا
مەگەر ڕێی کەوتە زولف و ڕووی حەبیبم بادی نەورۆزی
حەیاتێکی بە دونیا داوە بۆی گوڵ عەنبەری هێنا
بەفەتحی دڵ دەڵێی یار زولف و سینە و ڕووی وەدەرناوە
لە نەسرین و گوڵ و سونبول بەهار هات لەشکری هێنا
دەڵێی چاوی منە هەوری بەهاری دەمبەدەم دەگری
دەڵێی ئاهی منە بەرقی درەخشان ئاوری هێنا
هەوا چوو پڕ بە دامانی دەر و دەشتان گوڵی کێشا
سەبا هات پڕ بە جێبی کۆهساران عەنبەری هێنا
لە نێو بەزمی وەنەوشە و جۆ و کەناران لالە پەیدا بوو
بە تاریکی «خزر» بۆ چەشمە شای «ئەسکەندەر»ی هێنا
کە ئیسلامی بەهار فتوای جیهادی کافری دەی دا
سنەوبەر نێزە، گوڵشەن گورز و سووسەن خەنجەری هێنا
نیسار ئەفشان بە پائەندازی سوڵتانی بەهار هاتن
سەمەن دیبا، شەقایق ئەتڵەس و گوڵ مەخمەری هێنا
لە شایی دارە گوڵ مەسنەدنشین بوو هاتە پشکووتن
چەمەن تەختی زومەڕڕەد، گوڵ لە یاقووت ئەفسەری هێنا
لە بەزمی نێرگس و نەسرین بە دەفعی چاوەزاری گوڵ
وەنەوشە دەستەدەستە عوود و لالە مەجمەری هێنا
لە مەیخانەی چەمەن بەزمی تەڕەبیان گرت قەدەحنۆشان
شەقایق بادە، زەنبەق شیشە، نێرگس ساغەری هێنا
لە چەهچەی ساز و نەغمەی عەندەلیبان سووت هەموو دنیا
سەدایی تارزەن، ئاوازی خۆشخوان، ئاوری هێنا
حیکایاتی غەریبەی پێیە بولبول جوملە خۆکردی

دەڵێی چاپاری ئێران ڕۆژنامەی «ئەختەر»ی هێنا
بە شەوقی ڕوویی لالە و گوڵ لە باغان وا چراغانە
دەڵێی باغی جەننەت ئەمساڵ بەری حۆر و پەری هێنا
لە گوڵشەندا ڕەیاحین مەست و شادابی هەوای خۆشن
دەڵێی ڕیزوانە بۆ ئەهلی بەهەشتی کەوسەری هێنا
شکۆفە و گوڵ بە عیشوە و خەندە ئارامی دەروونیان دا
بەهار بۆ خەستەکانی خۆی چ شیر و شەککەری هێنا؟
بە زەرد و سوورەوە خەملیوە بۆ دامادی بولبول هات
وەرەق موعجیز، ئەرز گوڵگونە، شەونم زێوەری هێنا
هەموو کەس چاوەڕوانی لێکدەکەن، وەک سورمەیان دیبێ
مەگەر بایی سەبا خاکی گوزاری دولبەری هێنا
چ دولبەر؟ ئافتابی ماەڕوویان و شەکەرلێوان
بە خەندێکی لە سەحرا گوڵ لە دەریا گەوهەری هێنا
بە بێشاباشی سەر بە قسەی «وەفایی» گوڵ چرا نابێ
کە بولبول هەر زمانی هانی، پەروانەش سەری هێنا

وەفایی

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆز

بادی نەورۆزی ئەوا هات گوڵوەشان و عەتربار

وەک شەمیمی ڕوویی دولبەر، وەک نەسیمی زولفی یار

گوڵ قەرارێکی بە بولبول دابوو دیسان بێتە باغ

زۆر نەچوو بای وەعدە بۆی هێنا نەویدی نەوبەهار

وەک شەهیدی زولف و ڕووی دولبەر لەسەریەک کەوتوون

تا قیامەت .... لالەزار

بۆی وەنەوشە و سونبولە سەحرا سەراسەر تۆ دەڵێی

بای سەبا عەنبەر دەبارێنێ لە دەشت و کۆهسار

مەیلی کردە جۆیباران سەروی گوڵڕوخساری من

جەننەتێکی دیکەیە ئەمڕۆ کەناری جۆیبار

سەربەسەر زیکر و حەدیسی گوڵشەن و سەرو و گوڵە

نەغمەیی گوڵبانگی بولبول، دەنگی قومری، سەوتی سار

بوو بە مایەی سۆزی جەرگ و دوودی ئاهی عاشقان

گوڵ بە ڕوویی ئاتەش و سونبول بە زولفی تابدار

باغ دەڵێی مەیخانەیە، پیری موغان کول مەیفرۆش!

لالە سەرخۆش، ئەرغەوان پەیمانەکەش، نێرگس خومار

گوڵ بە ناز و عیشوە خەندان، بولبولی ئاشوفتە حاڵ

نەغمەپەرداز، مەست و حەیران، دڵفیدا وو جاننیسار

وەسڵ و گریان، قورب و هیجرانە تەریقی عاشقی!

فەسڵی گوڵ بۆیێ لە سەر چاوان وەها ئاو دێتە خوار

هەر گوڵێ ڕەنگێکی بۆنی ڕەنگ و بۆی دولبەر دەدا

ڕەنگی بێڕەنگی تەماشا کەن! بە چاوی ئیعتیبار

بۆ تەنی دڵمردەگان کاری «مەسیحایی» دەکا

سەبز و خوررەم، دڵگوشا، جانبەخشە، دەشتوکۆهسار

عەتری بەردا غونچەدەم، نێرگس نیگاهی کردەوە

دوودی عوودی مەجمەری باغ بوو بە دەفعی چاوەزار

evinebook.blogfa.com

ئەشک و ئاهی من هەتا بێ زۆرترە ئاسوودەگیم
ڕاحەتی ڕوح و دڵە ئاب‌وهەوایی سازگار
دەم‌بەدەم سەرو و سنەوبەر وا کە هەر دێن و دەچن
عاشقن، سەوداسەرن، مەجزووبی گوڵ بێئیختیار
عیشرەتی هەر دوو جیهان دێنێ «وەفایی» فورسەتە
گۆشەیی گوڵزار و جامی بادەوو ڕوخساری یار

وەفایی

نەورۆز

ئەگەرچی بادی نەورۆزی نەویدی وەسڵی گوڵ دێنێ
هەتا گوڵ دێ بەناز بولبول بە سەد یەک عومری نامێنێ
بە ئوممێدێ کە جارێک بێتە خەندە گوڵ، بەڵا بولبول
وەکوو هەوری بەهاری هەر بناڵێ، هەر ببارێنێ
هەوای جیلوەی گوڵانە، بولبول ئاوری گرتوە، نازانم:
بەهار هات یا تەیار هات شەوقی ڕووی وا من دەسووتێنێ؟!
بەهارێکی چ شۆخی! هیچ لە فکری بای خەزاندا نی؟
دەترسم ئاهی ڕەنگزەردان وەکوو زولفت بشێوێنێ!
بە شینی عاشقان ڕەسمی قەدیمە شایی مەعشووقان
بە لەیلێ نەغمەیی عوششاقە گەر مەجنوون بناڵێنێ!
دەزانێ تاوی بارانە شەڕابی پێکەنینی گوڵ
دەمێک نابێ لەسەر خەندێکی سەد جارم نەگریێنێ؟!
کوتی: ڕووم وا دەکەم تێرم ببینی، چاوەڕێم داخۆ:
لەلای قیبلەم کە کەی بای وەعدە بێنی نەستەرەن بێنێ؟
لە جەرگم «طرفه العین»ێ هەزار نەشتەر چوو، نەمزانی:
نە تیر و تەرکەشی تورکە، نە ئەو چاوانە هەڵدێنێ؟
غەمی ئەو زولفە نایێڵێ دڵم یەک بێ لەگەڵ باڵات
بە ژەنگی کەسرەت ئەو ئاوێنە وەحدەت دوورە بنوێنێ
بەهەر شێوێکی بێ عاشق مورادی هەر ڕەزای یارە
بڵا شیرین بە خوێنی کوهکەن پەنجەی بڕەنگێنێ
قەزای چاوت لە ڕوحی من کەوێ، دەمرم ئەتۆ خۆش بی
«وەفایی» بۆچییە گەر خۆی لەبەر ئەو چاوە نەمرێنێ؟

وەفایی

...

سەد وەکوو ڕۆستەم بە دڵ قەمچی لە ڕەخشی دا، بەزی
وەک گەیشتە خەندەکی پایانی عومری دابەزی
ڕۆژتە ئەی بادی نەورۆزی لە بن بەفری گران
کانی پێی سڕ بوو، چناریش دەستی چوو، پەنجەی تەزی
سونبولی زوڵف و گوڵی ڕخسار و سەروی قامەتی
مانگی نیسان و گوڵان نەیدی لە نێو باخ و ڕەزی
دولبەرم تەنها کە بوو لەو بەینە خۆی ڕووت کردەوە
من دڵم خۆش بوو کەچی دووبارە داپۆشی کەزی
خەمزە دەستی کردە ناز و ماری زوڵفی داخزی
دڵ لە بەر پێی کەوتبوو، ئەم دەیدزی ئەو دەیگەزی
چاکی سینەم بۆچی ئەو خەییاتە نایدرووێتەوە
چاوی بیماری وجوودی کردمە دەرزی و دەزی
حاجیب و حاجی هەموو ڕۆژێ بە گژ یەکدا دەچوون
بێحەیا بوو ئەو سەگە عاری نەبوو، حاجی بەزی

حاجی قادری کۆیی

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆزی ساڵی ١٩٦٧

لە ڕابردوویەکی دوورا ستەمکارێکی بەدکردار
گەلی کوردی لە ناسۆرا سزا دابوو بە زەبری دار
بە چەشنی گەردەلوولێ ڕایئەپێچا گیانی لاوانی
بەرەو قوڕگی چڵێسی ئەژدەهاکی پیسی سەرشانی
گەلێ ماڵی بە قوڕ گرت و گەلێکی کردە وێرانە
لە لای وا بوو کە بێشەی خاڵییە ئەم خاکی شێرانە
بەڵێ ئەو نەیئەزانی بێشەیەک ئاوا چڕ و پڕ بێ
لە شێر خاڵی نییە، کاتێ کە زاڵم کاسەکەی پڕ بێ
بەڵێ کاتێ بە خۆی زانی کە نرکە و نەعرەتەی لاوان
بە سەرکردایەتی کاوە و بە پشتی ڕۆڵە کوژراوان
دڵی هێنایە لەرزین و بەشی یەک تاقە هەڵمەت بوو
بەخۆی و ئەژدەهاک و تەخت و تاجی لەتوپەت بوو
دەوا ئەمرۆش کە شەش ساڵە کوڕانی کاوە هەستاون
لە ڕێی مافی خوراوا چەک بە دەست و سەر لە پێناون
ئەگەر بێ و ئەژدەهاکێکی تری دوژمن بە گیانی کورد
لە لای وا بێ کە شێری تیا نییە بێشەی ژیانی کورد
هەموو ئەو ڕۆڵە مەردانە کە پێشمەرگەی فیداکارن
لە بێشەی کوردەواریدا وەکوو شێرێکی زامارن
سەری پیسی ئەهاڕن، با هەزاران نۆکەرانی بێ
بە کەس قووت نادرێ ئەوی شێر پاسەوانی بێ

هەردی

evinebook.blogfa.com

جەژنی نەورۆز

جەژنە، جەژنی کوردستانە، جەژنی نەورۆزە
بە تیشکی ئاگر ئەنووسم جەژنە پیرۆزە
چاوگی ئاگر هێز و گیانمە
باوەڕی بەرزیی کوردستانمە
سەیری کەن، سەیری کەن، سەیری کەن
شاخ و دەشت و شار و گوندم تاوی سەندووە
گۆڕی مەرگی دوژمنانی لێ هەڵکەندووە
پڕ بە دەم
بانگ ئەکەم
سەربەستیم ئەوێ
کوردستانم جێی شێرانە ئەبێ سەرکەوێ
مایەی شانازیمە بسووتێم و نەمێنم
بە ڕووناکی لەشم پەردەی شەو ئەدڕێنم

سەیری کەن، سەیری کەن، سەیری کەن
جەرگ ئەسووتێ بۆکڕووزی گەییە ئاسمان
تا لە ئێوە ئاشکرا بێ ئەی هەموو گەلان
مێژوومان چەن زوحاک و ماری خستە چاڵ
چەن کەسی کرد بە گوڵ بۆ بەهاریساڵ
دایکەکان، کۆرپەکان، بێدەرەتانان
مۆمی هەڵگیرساوتان بۆ ئازادی کوردستان
جەژنە، جەژنی کوردستانە، جەژنی نەورۆزە
بە تیشکی ئاگر ئەنووسم جەژنە پیرۆزە
چاوگی ئاگر هێز و گیانمە
باوەڕی بەرزیی کوردستانمە

ڕۆژی ئازادییە، نەک زەبوونییە

ئەی منیش وەک گەلان مافم بۆ نییە
بۆچی تاوانە گەر دیلی کەس نەبم؟
یا پلیشاوەیی ژێر هەرەس نەبم؟
شەرتە سا گەر وایە بسووتێم و نەمێنم
بە کڵپەی خۆم مافی کوردستانم بسێنم
جەژنە، جەژنی کوردستانە، جەژنی نەورۆزە
بە تیشکی ئاگر ئەنووسم جەژنە پیرۆزە
چاوگی ئاگر هێز و گیانمە
باوەڕی بەرزیی کوردستانمە
ع.ع. شەونم

سروودی نەورۆز

جەژنەکەم، جەژنی نەورۆزە
لای کورد جەژنێکی پیرۆزە
پیرۆزە وەک گڕی خەبات
مزگێنی ڕووناکی ئەبات
نەورۆز کە ڕۆژی نوێ ی ناوە
یادگارێکە بۆ «کاوە»
نۆبەرەی ساڵە
لەم خاکە ئەڕۆی
گوڵ باخی ئاڵە
خونچەی ئەپشکوێ
بەستەڵەکی ستەم و زۆر
توایەوە بەتیشکی خۆر
بەتیشکی خۆری ئاگرین
گڕی شۆڕش و ڕاپەڕین

دڵی سەهۆڵی ئەژدەهاک
تێکەڵ کرا بەخۆڵ و خاک
لافاوی شۆڕش
دڕک و داڵی برد
بە هەوری هێرش
نەورۆز گوڵی کرد
کڕێوەی زستانی ستەم
یان وەیشومەو تۆفی سەردەم
سەهۆڵ بەندانی شاخ و داخ
هەناسەی ساردی ئاخ و داخ
نەما بە مەشخەڵی نەورۆز
جەژنی کوردی کاوەی دڵسۆز
تا ئاگر ماوە
نەورۆز ئەمێنێ
گوڵی گەشاوە
نەمری دێنێ
کاکەی فەللاح

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

مرۆڤ.. نەورۆز.. هیوا
مانگی مارتی ١٩٧٨
کە ئاسمانەکەی تەقیانووس
هەوری رەشی کردە بەری
جریوەی ئەستێرەی برِی
ئەنگوستەچاو
بەرەهێڵەو لێزمەی خورِی
سەر بە کلاو
لە جێی باران
مەرگ و خوێن وشەوی باران
نەبە نیوەرِۆ خۆر دیاربوو
نە شەو ئەستێرە بێداربوو
نە هاژەی تاڤگەو رووباربوو
نە دەنگی زەنگی کاروان و
نە ترپەی پێی رێی رێبوار بوو
هەرچی هەبوو هەر ستەم بوو
هەر تەم و خەم، هەر ماتەم بوو
هەرچی هەبوو، هەرچی نەبوو
بۆ کرنووش و ملکەچی بوو
بۆ تەقیانووسێ کە چاوی
کە هەناوی
کە گیانی، کە چارەی، زاری
هەر بروسکە و
گرمە گرمی لێ ئەباری:
کەس نابینم، خۆم ئەبینم
خوای ئاسمان و سەرزەمینم
هەموو هەستن
نوێژی کرنووش بردنم بۆ دابەستن

evinebook.blogfa.com

بمپەرستن
ئەوی ئێوە ئەتانەوێ
من نامەوێ؛
بەڵام هەموو ئەو شتانەی
من ئەمەوێ
ئەبێ ئێوەش بتانەوێ.
لە وەرزی بەهاری منا
بۆ ئێوەی بە کۆیلە خوڵقاو
لافاوی فرمێسک هەیە
دڕکی خەم و ئێسک هەیە
لەو شەوگارە تاریکەشا
حەوت ئەستێرەی جریوەدار
دەرکەوتن، درەوشانەوە
وەک چەن گوڵێکی شانازیی
ئینجانەی نەورۆز و بەهار
بە بای باوەڕ گەشانەوە
تا لەبەر لافاوی ڕەشا
لە ئەشکەوتێ گیرسانەوە
بە دەم خەیاڵ و ئەندێشە و
خەوی مان و نەمانەوە
بە گل و پێچ و ژانەوە
نووستن و هەڵنەستانەوە.
ئەمە پێرێ؛
بەڵام دوێنێ لە زرێبار
لە وڵاتی بەفر و کەژ و
نێرگسەجاڕ
یەکێکی کەی وەک تەقیانووس
وەک ئەهریمەن، وەک ئەژدەهاک

بەسەر دەریای ئارەزووا
پردی بۆ خۆی هەڵبەست لە لاک
لە گۆمی فرمێسکی چاوا
چاوی کەساس و داماوا
مەلەی ئەکرد
تا ئەوەندە ئارەق و خوێن
فرمێسکی گەرمی بەرد توێن
نارەوا رژایە زەوی
ئاو سەری کرد زەمین نەوی
تەخت و بەختی شای ئارەزوو
بە شارەوە هەمووی رۆچوو
بوو بە گۆلی زرێباریّ
شوێن هەواریّ
سەهۆڵ و چلوورە و شەختە و
بەستەڵەکی لیّ ئەباریّ
هەتاکوو ببێتە نێزە
بۆ چاوی هەموو زۆرداریّ
ئەوە پێریّ، ئەمە دوێنیّ، بەڵام ئەمڕۆ:
ئەژدەهاکەکانی سەردەم!
هەموو هەورەکانی مێژوو
کۆبوونەوە
هەموو زام و
برینەکانی ڕابردوو
هەرچی کۆن و نوێیە هەموو
بەناسۆری ی راست بوونەوە
لەزۆر لاوە
رەهێڵەی باران و لافاو
جیّ پیّ ی ستەم ئەشواتەوە

لەزۆر لاوە
هەوری ژان خۆی ئەخواتەوە
بۆ دەمێ تەوژمی بەتاو
تامەزرۆیەو
تینوە بۆ ماچی هەتاو
تا نەورۆزی راستەقینە
بۆ مرۆڤی راستەقینە
وەکوو خۆرێ لە ئاسۆوە
پرشنگ ببەخشێ بەهیوای
رەنگاو رەنگی
هەزاران پەلکەزێڕینە
کاکەی فەللاح

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

جەژنی دوو جەژنە

١٩٧٠

لەگەڵ دوا کۆچی ڕۆژانی تۆفی چلەی زستانا
هەوری مەینەتی لە ڕووی ئاسمانی کورد ڕەوایەوە
گوڵێ هاتە دەر، گوڵی ڕۆژی نوێ، لە کوردستانا
بەبۆنی خۆشی، مژدەی نەورۆزی ئەشنایەوە
لەگەڵ دەرچوونی گزنگی خۆری دەمەو بەهارا
سەهۆڵ بەندانی کوشتاری سەخت و شەڕ تووایەوە
لەکێوی خوێن و فرمێسک و نرکەو ناڵەو هاوارا
گوڵاڵە سوورەی ئاشتی و برایی وا گەشایەوە
وا لەگەڵ بزەی لێوی ناسکی خونچەو چرۆدا
لە باخچەی هەر وەک بەهەشتی جوان و خۆشی وڵاتا
تیشکی پیرۆزی ڕۆژێ هاتە دەر لەدەم ئاسۆدا
گوڵی ئاواتی کرد بەسەر سنگی ڕۆڵەی خەباتا
لەگەڵ هاتنی نەورۆزی تازەی ساڵی حەفتادا
هەزاران هەزار زستانی ماتەم پشتی شکاوە
مەشخەڵی جەژنی دوو جەژنە لەسەر لوتکەی چیادا
بەرز ئەبێتەوەو شاد ئەکا گیانی شۆڕشی کاوە
لەگەڵ شەبەقی ڕۆژی بێ شەوی یانزەی ئازارا
هەزاران هەزار برینی ناسۆر دەروون سارێژ بوو
کام برین؟ ئەوەی ئەکولایەوە لە خوێی ئازارا
کام ئازار؟ ئەوەی شەوگاری ناڵەی دورو درێژ بوو
لەگەڵ وەرینی شەونمی لق و پۆپی درەختا
فرمێسکی چاوی پیرە داییکی تاقانە کوژراو
وشک بوو نەما بۆی دەرچوو لەگەڵ شەوگاری سەختا
هەرکەدی ئەمساڵ وا هاتۆتە بەر نەمامی نێژراو
لەگەڵ جریوەی پۆلە چۆلەکەی دەمەو بەیانا

evinebook.blogfa.com

هەنیسکی گەرمی ساوای بێ نازی بێ باوک نەما
زەردەخەنەی لێو سەرکەوت بەسەر قوڵپی گریانا
شەپۆلی هێزی ڕووناکیش بەسەر شەوی ماتەما
مژدەبێ لەتۆ ئەی خوێنی ئاڵی جوانە مەرگەکان!
کەوا لاپەڕەی داستانی مێژوو بەتۆ نووسراوە
بەفیڕۆ نەچووی بەخت کراوی ڕێ ی بەجەرگەکان!
پیتی پیرۆزی (نەورۆزو شادی) بەتۆ نەخشاوە
مژدەبێ لەتۆ ئەی گیانی کاوەی ئەژدەهاک شکێن!
بڵێسەو گڕی ئاگرەکەی تۆ مەشخەڵی بەرزە
ئالای شانازی و جەژنی نەورۆزی بە شەماڵ شەکێن
دەنگ ئەداتەوە لەهەموو شوێنێ، لەسەر ئەم ئەرزە
مژدەبێ لەتۆ ئەی گیانی بەرزی شاعیرانی کورد!
ئەوانەی (گرێ ی قورسی کفن)تان پەژارەو خەم بوو
هاتەدی خۆزگەو خەوتان بە ڕۆژی شادمانی کورد
بەروبووی تۆوی بیری رۆشنتان جەژنی بەرهەم بوو
جەژنی نەورۆزو ئاشتی و برایی و یەکێتی گەلە
شایی میللەتەو شیوەنی دەستەی دوژمنی ناپاک
رۆژی هەڵۆیەو هاژەی باڵەکەی، نەک قیرەی قەلە
رۆژی کاوەیە، نەک ئەهریمەن و نەوەی ئەژدەهاک
بەو مەرجەی کەواکاروانی خەبات زۆر بە وریایی
سەرکەوێ بەسەر قۆرت و تەگەرەی ڕێ ی سەرکەوتنا
تاسەر بەخۆشی و بەپێشکەوتن و بە دڵنیایی
هەنگاو هەڵێنێ بەسەر سەردڵ و جەرگی دوژمنا
کاکەی فەللاح

نەورۆزی دوور وڵات

ساڵێکی تریش وا داهاتەوە
ڕۆژی نەورۆزی کورد هەڵهاتەوە
بەم هاتنەوەیە نەورۆز ئەمجارەش
دەرسی تێکۆشان دائەداتەوە

هەوڵدانی (مەرگ) بۆ (ژیان کوشتن)
(دەزگای هەمیشە مردن) داڕشتن
بێسوود بوو ئێستا نیشانەی ژیان
کە هەموو جۆرە گوڵن، درشتن

هەندێ ویستیان کورد سەردانەوێنێ
لە ڕێگەی خەبات لادا، واز بێنێ
چۆن واز دەهێنێ لە ڕێیێ کەوا
بەختیاری تەنیا لەودا ببینێ؟

لەگەڵ نەورۆزا دەرکەوت نیشانە
هی ڕیسوا بوونی ئەو ڕووڕەشانە
بە پێچەوانەی ئارەزووی مردن
ئێستاکە میللەت وا لە تێکۆشانا

ئێمەش سڵاو لە دوور وڵاتەوە
بە گوڵی سووری ڕێی خەباتەوە
ئەنێرین بۆ هەر نەبەردێ کەوا
مەشخەڵی شۆڕش هەڵبکاتەوە

خالید دلێر

بەهاری ژین

با هەڵنیشێ لە ڕووی ئانگ تیشکی خۆر
تێکەڵاو بێ ڕەنگی سەوز و ڕەنگی زۆر
با هەڵفڕێ بولبول لەم چڵ بۆ ئەو چڵ
داتەکێنێ ئاونگی سارد لە ڕووی گوڵ
جێ پێی مالات پڕ لە ئاوی باران بێ
باعەی مەڕ و بزن و بەرخ و کاران بێ
ئەو ئاوازەی هیچ کەمانێ، هیچ نایێ
ئاوازی وا نەرم و خۆشی لێ نایێ
قاز و قورینگ بە قاژە و دەنگی بەسۆز
بێنن بۆمان موژدەی بەهار و نەورۆز
با مراوی بە خێرا بێ و لەنگە لەنگ
بێن و بچن بشڵەقێنن گۆمی مەنگ
با ئەو بەفرەی لە لووتکە ئەتوێتەوە
بە سەر باڵای بووکی کێو شۆڕ بێتەوە
بلەرزێنێ لاسکی مووررووی وردیلە
لاسکی وەنەوشە و نەرگز و حاجیلە
با کەو جێگەی لووتکەی سپی بەرز بێ
هێند بخوێنێ لە قاسپەی خۆی وەڕس بێ
با وڵانم لەمە زیاتر جوان بێ
هەموو شتێ هۆی دڵخۆشی و ژیان بێ
ئەگەر ئێمەی خاوەن وڵات هەژار بین
چەوسێنراوەی دەس بێگانە و زۆردار بین
بە ئێمە چی جوانی سرووشت؟ هی بەهار؟
ڕوونیی کانی، ورشەی گیا، چرۆی دار؟
کام جوانی، کام ئاواز، کام بۆنی خۆش؟
دڵی هەژار لە خەم ئەکەن فەرامۆش؟
یا کەی گیانی هۆزێکی ڕووت و برسی

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

جوانی و خۆشی کەژی بەهار ئەپرسی؟
جوانی وڵات هەستی وردی فێر کردووین
بەڵام ئەوەی هەستی وردی بردووین
بێگانەیە و کرداری ناشیرینی
ئەو لە کوردی گۆڕیوە یاسای ژینی!
ئەو یاسایەی سەربەستی، شادمانی
ئامانجیەتی هەریەک لە بەندەکانی!
کەچی ئێستا یاسای ژیان سەراسەر
تەرخانە بۆ دڕندەی لاساری گەڕ
هەر ڕۆژ بە دوای پیلانێ، تەگبیرێ
ڕێگەی شادی و سەربەستیمان ئەگیرێ*
بەڵام ئەوەی دریغی بێ، با نەیکەن
بڕۆن لە سەر ئەو کردارانەی ئەیکەن
ئێمەش بەرەو ئامانجمان ئازایانە
ئەڕۆین، خەبات، یەکگرتن پیشەمانە
قۆناغمان دوورتریش بێ هەر ئەیگەینێ
موژدەی دوا ڕۆژی ڕەشیان ئەدەینێ
ئەهێنینە کایە بەهارێکی وا
پڕ لە شادی و ژیان و بارێکی وا
لەگەڵ بەهاری برسیەتی جیا بێ
هۆی ژیانێکی پڕ خۆشی تیا بێ
لە ژێر سایەی (بەهاری ژین) گەلی کورد
بێباک بژین، شادمان درشت و ورد
کوردستانی جوانماڵی کورد بێ و بەس
بە سەریەوە نەبێ هەرگیز بەشی کەس
گەلی کوردی گوردیش بە بازوو و قۆڵی
خاک بکێڵێ و کانگەی ئاڵتوون هەڵکۆڵی
کۆن تێکبدا و تازەی لە جێ دروست کا

evinebook.blogfa.com

ڕەنجی مەردووم تێکەڵ جوانیی سرووشت کا
لەگەڵ کاروانی میللەتان هەنگاو نێ
سوپای شکستە دوژمنانی ڕاونێ
ژیانی کورد هەر ئاهەنگ بێ و هەر شایی
(بەهاری ژین) هەرگیز نەیێ کۆتایی

---

* لە دوای یەکبوونەوەی هاشمییەکان دانراوە.

خالید دلێر

(...)
من پشکۆیەک لەو ئاگرەم
کە ئاسنیش ئەتاوێنێ
من دڵۆپێک لەو بارانەم
کە دەریاییێک بەدی دێنێ
من شەماڵم
ئەو شەماڵەی پڕ لەشنەی بەسۆز و تاو
دەمەو بەهار بەفری داگیرکەری وڵات دەکەم بە ئاو
من ژیلەمۆم
ئەو ژیلەمۆی دوای هەزاران ئاو لێپژان
دیسانەوە گڕ دەهاوێم
دەیڵێمەوە گۆرانی ژیان

کاتێ ساوای باوک کوژراو
فرمێسک دەرژێنێ بە تاسە
من بەسۆزتر لەو ئەسرینەم،
بەقینترم لەو هەناسە
من باوەڕم، بوومەلەرزەم،
دڵی زەری دەلەرزێنم
کێو و تەلان لە بن دێنم،
هەموو جیهان دەهەژێنم
من ڕووناکی ئاسۆی ژینم،
وەک تاو هەڵدێم بۆژێر دەستان
من شۆڕشم، ئاگرە سوورەم،
ئاگرە سوورەکەی کوردستان

بەهاری کوردەواری

بەهاری کوردەواری خەم ڕەوێنە
کەژ و لاپاڵ و نواڵەی دڵڕفێنە
بە سروە گوڵ هەموو خەملیوە ئەمڕۆ
بەهاری من ئەتۆی چاوان هەڵێنە
بەهاری ئێمە دێ و خونچە دەخەملێ
بەرو دەشت و چیا گشتی دەڕەنگێ
لەگەڵ یادی بەتاسەی دوورە زێدەم
دەچینە سەیری نواڵە و مێرگ و پژوێ
ئەوە نەورۆزە خەملیوە کەژ و کۆ
ئەتۆ پێت وایە من چۆنم بە بێ تۆ
خەمینم لێو بە بارم دڵ شکاوم
لە ناخی جەرگ و دڵ هەڵدەستێ بۆ سۆ
وەکوو کوێستانی تەم گرتووی ولاتم
بە شەوگاری خەمان دا ماو و ماتم
بەلام نووری هومێدم هەر لە دڵ دا
هەتا هەم چاوەڕوانی ڕۆژ هەلاتم

عەلی حەسەنیانی (هاوار)

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نەورۆز و ئازادی

تا هێشتاکە لەم کوردستانە
نەورۆز بە تاسەی ئاگربارانە
تا سەیر بێ بەزمی شادی بێ
بۆ کوردەواری بە ئازادی بێ
هێشتا ئەو رۆژەی هاتۆتە پێش
جێژنی بۆ بگرن چینی زەحمەتکێش
دەسا ئەی چینی دەس و پێ سوواو
کرێکارانی برسی و بەشخوراو
بەش مەینەتانی خاوەن هەژاری
کۆیلانی حوکمی سەرمایەداری
ساڵەهای ساڵە دەردت گرانە
بەهاری شادیت زەردی خەزانە
ئیتر با بەس بێ ناتەواوی(؟)
پەستی و بێدەنگی دیلی و چەوساوی
ئیتر با بەس بێ ژیانی سستی
گیرۆدەی یاسای کۆنەپەرستی
دەسا راپەڕن رۆژی هەستانە
تا شۆڕش گەرمە لەم کوردستانە
با خەباتی سوور ئاگر بستێنێ
دوا رۆژی روون و ئازادی بێنێ
ئاگرێ هەڵکەین قەت نەکووژاوە
خۆشتر باریتر لەو رۆژەی کاوە
هەموو کوردستان رووناک کاتەوە
لە گشت جیهانا دەنگ بداتەوە

evinebook.blogfa.com

بەهار

سەحەر لە تەرفی بۆستان لە سەحنی لالەزارەوە
نەسیمی جانفەزا وەزی، بە موژدەیی بەهارەوە
زەوی زوموڕڕودی بووە بە فەڕشی زەڕنیگارەوە
وەکوو دوڕ و عەقیق ئەچن شکۆفەکان بە دارەوە
ئەوا دەچێتە گوڵچنین گوڵێ بە لەنج و لارەوە

نیگاری ماهڕوویی من بە شەو دەمێ کە دێتە دەر
لە دەوری کوڵمە پەرچەمی دەڵێی لە عەقرەبا قەمەر
لە بۆنی میشک و عەنبەری جیهان بەهەشتە سەربەسەر
دەمی مەسیحە وا کە دێ لەبەر دەمم دەمی سەحەر
وەیا شەمیمی میشکبۆ لە نافەیی تەتارەوە

شکوفتە بوون گوڵ و سەمەن بە ئەمری "حی ڕوالمنن"
یەکێ عەرەق بە کوڵمەوە وەکوو نیگاری سیمتەن
یەکێ شنەی موعەتتەری میسالی عەتری یاسەمەن
بە بێ قیامەت ئەو دووە دەکەن قیامی تەن بە تەن
لە سەحنی گوڵشەن و چەمەن لە لێوی جۆیبارەوە

عەرووسی مانگی بانەمەڕ وەدەرکەوت وەکوو پەری
بە عیشوە و بە نازەوە بە خشڵ و زێڕ و زیوەری
چیا وەکوو بەهەشت ئەچێ لە بۆنی میشک و عەنبەری
لە قەهقەهی کەوی دەری کە دێنەدەر لە دوودەری
چ زوهرە بێ، چ موشتەری، دەکەونە ئیزتیرارەوە

نەمامی داری سەروە، یا قەدی نەمامی دڵبەرە
شەمیمی عەتری یاسە،یا بخووری عوود و عەنبەرە
لە بۆنی یاس و یاسەمەن چڕ و چیا موعەتتەرە

دەمێ بە داری سێوەوە شکۆفە میشک ئەزفەرە
دەمێ عەقیقی خالیسە بە دەم لقی هەنارەوە

فرێدە غەم کە موسمی نیشات و شادییە و سروور
دووبارە غەملی کێو و کەژ بە ڕەنگی زەرد و سەوز و سوور
بە ڕەغمی ئاهوویی خوتەن هەلاڵە بۆنی دێ لە دوور
گوڵئاتەشی بە ڕەنگی سوور وەکوو قەبەس لە کێوی توور
بە سانی خشڵی کێوی نوور بە سینەیی نیگارەوە

دەڵێن لە پەردەیی خەفا ئیرەم چەلێکی هاتە دەر
بە سەدهەزار ڕەنگوبۆ بە زیوەری دوڕ و گوهەر
وەلێ گوڵی بەهاری من وەرای تەسەووری بەشەر
دەسی مەشاتەیی قەدەر کراسی نازی کردە بەر
کلاوی زێڕی نایە سەر، بە تۆق و گۆشوارەوە

گەلی کچانی چاو بەکل فریشتەکانی ئاو و گڵ
دەمێ کە دەچنە گوڵچنین بە عەینی هی خەزاڵی سڵ
دەسێ لە گوڵ دەدەن دەمێ، دەمێکی پەنجەیێ لە دڵ
هەلاڵەکان چەپک چەپک دەبەن وەنەوشە چڵ بە چڵ
بەری بەیان و تاوپەڕان بە بەرقەد و نسارەوە

نە هەر لە خەڵوەتا بە شەو خەریکی زیکرە مورغی حەق
نە ئینس و جنن و جانەوەر، نە هەر مەلەک تەبەق تەبەق
وەرە ببینە بێخەبەر دەمێ بەیان ئەدا شەبەق
چیا، چەمەن، گوڵ و سەمەن، گەلا گەلا، وەرەق وەرەق
بەیانی کیبریایی حەق بە کێو و چێو و دارەوە

بە شەو کە دەنگ ئەداتەوە لە کێوی قاسپە قاسپی کەو

تroووسکەیێ بە گوڵ ئەدا نەسیم و نووری مانگەشەو
من و نیگاری نازەنین بە مەزهەبم حەرامە خەو
دەمێ نیاز و ڕازی من، دەمێکی غەمز و نازی ئەو
حەقیقی فرسەتی وەها قسەی دڵت مەشارەوە
گوندی قەرەداغ، ناوچەی مەهاباد، بەهاری ١٣٠٠ی هەتاوی

بەهار

چزەی برژانی جەرگم بوونە بۆسۆ
قەڵای بەفری سپی کردن قەڵاچۆ
نەیارێکی دژە زستانی نامۆ
شوکر دەرچوو لە ناخی دڵ کوڵ و کۆ

ئەوا بای وەعدە هێنای بۆنی شەوبۆ

بەهارە و سەردەمی سەیران و گەشتە
دەر و دەشت و چیا وێنەی بەهەشتە
لە بژوێنی زەمەندی کێو و دەشتە
تەبەق جاران حەوت بوو، ئێستە هەشتە

زەوی هەروا لە شکدا، هەشتە یا نۆ

پەڵەی هەوران کران دیسان حەواڵە
لە کێوان گرمە گرم و ناڵە ناڵە
لە حاندی بۆنی بەیبوون و هەڵاڵە
عەبیر و میشکی چین مەشکەی هەڵاڵە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

لەمەولا عەتری قەمسەر کەم دەکەن بۆ

لەنێو باغی گوڵان شەونم دەبارێ
سەفا دێ خەو دەتۆرێ، خەم دەتارێ
لە ڕازان قاز و قومری دێنە خوارێ
قەلی ڕووڕەش بلێ با خۆی وەشارێ

لەبەر چنگ و پلی بازان و شاهۆ

ئەگەر بەرز و نەوی دیوە و نەدیوە
ئیرەمدیو دیمەنی ئاوای نەدیوە
ڕەقیبی کاخ و قەسران کۆخ و دیوە
نموونەی جەننەتی کەیوان خەدیوە

هومای ئەندێشە ماون دەستەوئەژنۆ

لە دەشت و چیمەن و یاڵ و قەد و شان
سەفئاڕایی دەکەن پۆلی وەنەوشان
شلێر و سوێسنە هەم سوڵتان و هەم شان
ڕەفیقان خەو بەسە! وەختی تەماشان

بەیان بەر بوو گزنگی دا لە ئاسۆ

لە سەر سینەی چیا لێزگەی گوڵی یاس

evinebook.blogfa.com

لە عەینی خشڵ و گەردنبەندی ئەڵماس
گوڵ و بولبول لەگەڵ یەک لێ دەدەن لاس
دەخوێنن "اِن یَکاد" و سوورەیی ناس

هەتا دوور بن لە چاوی پیس و شانۆ

شەوی مەهتابە، شەونم شوعلەڕادێر
دوڕی وردن پڕپیشکی ئاوی هەڵدێر
ڕەفیق و هەمدەمم لەو دەشتی زەنوێر
حیکایەتخوانی مەولانایە بلوێر

کەوی کێوی دەفە و چەنگە و پیانۆ

گزنگ ئەنگووت و گوڵ پشکووت و باری
لە سەر فەڕشی زومورڕود ڕەنگی باری
بەهارا! ئەی بووکی بێوێنەی لەباری
قەتاری بارەشایی زێڕە باری

کەمە بۆ زێڕەوەشان سەرباشە کۆکۆ

بەیاری ڕۆژی ڕووت و پەرچەمی شەو
بە ڕۆژی ڕوون دڵت بردم، بە شەو خەو
قسەن پەیمانی ئاتلانتیک و وەرشەو
ئەوان با هەر لە فێڵێ بن لەم و لەو

ئەمن پەیمانی تۆ نادەم بە ناتۆ

بە خونچەی پێکەنی گوڵ بۆیە سڵ بێ
نەڵێ وێنەی دەمم پەرژینی گوڵ بێ
لە دووری تۆ ئەگەر ژینم بە دڵ بێ
ئەگەر دڵ غەیری تۆ بۆ کەس لە کوڵ بێ

لە پێی مەحشەر وەباڵی تۆم بە ئەستۆ

پەیامی دا جەوانێکی هەوەسباز
بە پیرێکی کە هێنابووی لە ژین واز
کە تۆش بووتە وەکوو من یاری مومتاز
ئەتۆش دیوتە لە یاران عیشوەوو ناز

چ ماون عاترەی ئەودەم لە لای تۆ

ولامی داوە ئێستا هەر مناڵی
ئەتۆ عیشقی مەجازیت دیوە، کاڵی
لە شێخی مەسنەوی جۆیا بە حاڵی
کە دڵ بێعیشق سندووقێکە خاڵی[1]

دڵێکی وا کە تۆ نەتدیوە ئەوتۆ

---

[1] ئیشارەیە بەم شیعرەی مەولەوی کە دەڵێ:

سینه کو خالی ز معشوقی بود   سینه نبود کهنه ڵندوقی بود

له شەوقی ڕوومەتی وەک شەم دیاران
شەوارەن کەو لە کوێستان و هەواران
بەیاران بوونە باغی گوڵ بە یاران
حەقیقی تۆ بڵێی کاتی بەهاران

ڕەفیقانم بکەن یادێکم ئاخۆ

بەهار

دیسان شنەی نەسیمی بەهارە و کزەی شەماڵ

دیسان بە بەرگی تازەیەوە تازە بۆوە ساڵ

تۆقی سەراوی کانی لەبەر گرمەگرمی ڕەعد

شین بوو زەوی بە نمنمی هەوری گەواڵ گەواڵ

خەملی چیا و چەمەن، بە سپی و سەوز و زەرد و سوور

دار و دەوەن بووە بە هەزار ڕەنگی ئاڵۆواڵ

لاچوو بە جارێ پەردە لە ڕووی جەننەتی ئیرەم

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

ڕازاوە تاقی ئەتڵەس و کیمخوا وو حەریر و واڵ

کوێستان لە بۆی هەڵاڵە و بەیبوون عەبیری خاو

ڕەنگاوە باغچەکانی وەکوو بووکی چاردە ساڵ

ئەشکەوت و کێو و کەژ بە خڕی قاسپە قاسپی کەو

گوێ کەڕ دەبێ لە قاڕەیی قاز و قورینگ و داڵ

یا باڕەباڕی بێچووە یا کاڕەکاڕی مەڕ

یا قاڕەقاڕی قومرییە یا هاڕەهاڕی باڵ

دێن و دەچن بە دوند و قەدی زەرد و ماهەوە

گاکێوی تاق و جووت و بە گەل مێگەلی مەڕاڵ

پێش ئەودەمەی گزنگ لە سەران دا بەری بەیان

یا ئەو دەمەی کە زەردە لە کێوان دەدا بە حاڵ

بڕوانە عەینی قەوس و قەزەح دێنە بەر نەزەر

evinebook.blogfa.com

خاشخاشکی سوور و سەوزەیی سەوزی بنار و یاڵ

کیژان بە پۆل بەیانی دەمێ دەچنە گوڵچنین

وەک حۆریان دەچن هەموو لێوئاڵ و چاوکەژاڵ

قەدیان وەکوو بلوورە، برۆیان وەکوو هیلال

چاویان میسالی نەرگسە، مەست و خومار و کاڵ

دەم چەشنی غونچەیی گوڵەباغی بەری بەیان

ڕوومەت دەڵێی شەهیدە لە خوێندا بووە شەلاڵ

عەینەن دەڵێی بە مێخەکی نەخشاوە سێوی سوور

وەختێ کە دێن دەبینی لەسەر کوڵمە وردەخاڵ

جووتەی مەمک بە ڕاست و چەپی سینەوە دەڵێی

پەیوەندی داری عەرعەرە نارنج و پرتەقاڵ

شێوەی شەمامەیێکە دەسی وی نەکەوتبێ

وێنێکە سێوی نۆبەرە عەکسە هەناری کاڵ

بۆ باس و خواسی زەڕڕەیەک ئاساری کردگار

فیکری بەشەر دەوەستێ، زمانی لە وەسفی لاڵ

ئەو سوێسنە و وەنەوشە و نەسرینە بۆ چیە!

ئەو ڕەنگ ڕەنگی سوور و سپی و زەرد و شین و ئاڵ!

بۆیەن هەتا لە بیر چێ خەمی بەفری نەگبەتی

بۆیەن هەتا نەمێنێ نیشانێ لە دڕک و داڵ

بۆیەت شەواوی باغی دەدا شەونمی کەرەم

تا گەش ببێتەوە گوڵی عومرت لە ژینی تاڵ

هەستە لە خەو بەیانە حەقیقی، زەمانی گوڵ

سەیران دەکا لە باغی گوڵان، بولبولی خەیاڵ

بۆکان ـ ١٣٢٣ی هەتاوی

نەورۆز

دەڵێن ئەوڕۆکە نەورۆزە و لە یاسادا دەقی ماوە
لە بازاڕ و خولی مێژوو وەکوو زوو ڕەونەقی ماوە

گڕی ئاگر لە نەورۆزا، لە بیرم دا دەبزوێنێ
خدەی زەردەشتی ئێرانی لە چیمەن زەنبەقی ماوە

بەڵا داخی گرانم دێ لە دیمەن هەر کەس ئەڕوانی
لە ژێر باری پەرێشانی لەش و لاری لەقی ماوە

بە سەر خاکی وڵاتمدا گوڕەی دێوی نەزانی دێ
چلۆن خۆشی لە دڵدا بێ هەتا چاوی زەقی ماوە

چەمەن رووتە پەرێشانە گوڵی زەنبەق لە دەستی چوو
بە زوڵمی باغەوانی خول زەنی رۆیی بەقی ماوە

بە تاڵانی دز و جەردە لە ماسی بێ بەش و برسی
هەموو دەنگی سکاڵایە کە لەقلەق تەقتەقی ماوە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

مەقام و ڕێزی ئینسانی لە دیوانا هەقی ڕۆیی
بە دەستی داوەری ناشی لە گەڵ نادا هەقی ماوە

ئەوەی مابێ لە ساواکی گەلێ ماوە شەهیدەڵڵا
ترۆر و ئەتکی نامووس و پەت و قەمچی شەقی ماوە

سەرنجی دەن ئەگەر بێتۆ لە بەندیخانەدا لاوێ
کەبابی زاڵمە نەرمەی چەنێ پێشەی ڕەقی ماوە

ئەوەی دەکرێ لە زیندانا لە گەڵ کیژی وڵاتمدا
قەڵەم شەرمی لە نووسینە و بە شەرمی ئارەقی ماوە

بە دەس بەدخوو گەلی حاکم هەموو خەڵکی کز و ماتن
هەتیو برسی وەکوو زانا ڕەگ و پێس و چەقی ماوە

بە ناوی بەرزی ئازادی شەلاڵی خوێنە ئازادی
لە سەر گۆڕی شەهیدانم نیشان و بەیرەقی ماوە

شاری کوردی ئیسفەهان ـ ۱۳۵۶/۱/۱۵

عەلی سەلیمی (پەشێو)

evinebook.blogfa.com

بەهار

بـە تەپڵ و عـوود و بە تار هاتـەوە

بـە قین و رق و بە قار هاتـەوە

لە سەر قەندیل و شاهۆی بەرزەوە

لە سەر بەڵێن و و قەرار هاتـەوە

پەیکی بـەهاری دژی دێو سپی

ئەمسالێش دیسان وەک پار هاتـەوە

شەماڵە توورەی توندی بێ وچان

لە شەڕی بـەفری هەوار هاتـەوە

شەللاقی شەماڵ بـەفری دادڕی

لـە شاخ و دۆڵ و نسار هاتـەوە

بــەفری کردە ئاو چۆڕچۆڕە گریا

زنە بۆ داوێن جۆبار هاتەوە

ئاوێنەی زنجیر ئاوی دۆڵ و شیو

بە تیشکی هەتاو بۆ خوار هاتەوە

خوڕەی شەتاوان قەڵپەزەی چۆمی

لە جەوری زستان بێدار هاتەوە

لە چۆماوی دێ کووزەڵە و پنگەی

ڕەعنا و رابیعا و عوزار هاتەوە

کەژ و کێو شینە و پڕ لە ئاواتە

مەنێ و کنیواڵ بۆ شار هاتەوە

شوانە بە دەنگی بلوێری خـۆشی

بە سۆزی خاڵۆی ڕێبوار هاتەوە

زەوی پرگی کەوت فەلا دڵ خۆشە

کاتی شێو بڕین جووتیار هاتەوە

سینگی عەرز ئەدڕێ و نان هێنی ماڵە

دەک! مانوو نەبێ لە کار هاتەوە

گوڵاڵە سوورە و گەزیزەی ڕەنگین

لە تووشی زستان بێزار هاتــەوە

دەچن بۆ شاخی دەهێنن کەنگر

کیژی چاوبەڵەک پەروار هاتەوە

لە دەس کیژۆڵە چــەن دڵ ڕفێنە

چەپکە گوڵ لە پای موغار هاتەوە

نەسیمی بەیان پەیکی بەهاری

میوانی گوڵ و گوڵزار هاتەوە

بە دیاری عــەتر و سەوقاتی عەبیر

شنەی بەیانی عــەتار هاتەوە

قاقای هەڵاڵە و بزەی وەنەوشە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

نێرگزی خۆشبۆ و خـومار هاتەوە

داری بەر پشکووت ڕەنگینە زەوی
شەکرە سێو لە گەڵ گوڵنار هاتەوە

ئاڵۆزە بۆلف زستان گوم کردوو
غەزاڵی خۆشڕەم بە غار هاتەوە

چەن خۆش ئەخوێنێ بە ئەشقی گوڵان
عەسر و بەیانی هوزار هاتەوە

قاسپە قاسپی دێ بە دەنگ ئاشنای
کەوی خۆش خاڵی کۆسار هاتەوە

شەقەی شاباڵ و بە ناڵەی گەروو
گا کۆتر بۆ سەر چنار هاتـەوە

باڵندەی چۆمە و سواری مەوج ئەبێ
قوو بە سەد فیز و دەمار هاتەوە

بە سۆز ئەخوێنێ قومری سەرخۆشە

evinebook.blogfa.com

لە گەڵ جووتی خۆی کەنار هاتەوە

لە سەر لکی دار بۆڵی ترێی رەش
سێروو بە پۆل و قەتار هاتــەوە

هەر یەک بە جۆرێ بە یەکتر دەڵێن
نەورۆزت پیرۆز بەهار هاتەوە

بۆ سەیری بەهار هیوای دڵداران
قانع و هێمن، هەژار هاتــەوە

ئەوینی «پەشێو» بەهاری وڵات
سەر لە پێناوی دڵدار هاتــەوە

شاهین شاری ئیسفەهان ـ ١٣٦٤/١٢/١٥

باڵی پەپوولە

ئەو دەمەی گوڵ دێتە شوێنم بۆ پشوو دەرچم لە شار

کیژی هەڵبەستی ئەوینێ بۆ ژوانم دێتە بار

ئەو دەمەی پەنجەی نەسیمێ لادەدا بسکی چنوور
یا کزەی نەرمی بەیانی بادەدا گوارەی چنار

ئەو دەمەی بیزا بە شانەی سروە دادێنێ قژی
یا مەنێ بۆنی هەناسەی کەوتە بەستێنی هەوار

کاتێ هەڵدەزنێ چیا بۆ باوەشی نەرمی هەتاو
یا لە بەر شەرمی شلێرە سوور دەبێ کوڵمەی نسار

یا گوڵی مێلاقە کوڵمی سوور دەکا بۆ دڵ گەزین
بۆ گەزین و هەڵمژینی بیری گەستم لێوی یار

ئەو دەمەی گوڵ عازەبێکە شارەزای ماچی ژوان
بولبولیش مەست و بزۆزە و دڵتەڕێکی هەرزەکار

ئەو دەمەی باڵی پەپوولە باوەشێنی سۆسەنە
سۆسەنیش هەستی پەپوولە راپەڕێنێ جاروبار

ئەو دەمەی بەژنی وەنەوشە کەوتە ئامێزی «پەشێو»
لەو دەمەیدا خەم دەنێژم جا دەڵێم ئۆخەی بەهار!

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

ئەمین گەردیگلانی

بەهار

بە زەبری مشتی تیشکی خۆر شکا پشتی ڕنوو ئەمرۆ
شنەی با دایڕنی کفنی سڕی داران بە فوو ئەمرۆ
چلوورە و بەستەڵەک پاکی بە جارێ تەفروتوونا بوون
عەتر دەڕژێ لە ئاسمان و نەما باوی کولوو ئەمرۆ
گوریسی عومری زستان و سەهۆڵ و شەختە وا پچڕا،
بە دەستی سروە چون باریک ببوو چەشنی دەزوو ئەمرۆ
بەهار ڕۆحی بە بەر جەستەی سڕ و بێ گیانی عەرزا کرد
گەرم داهات زەوی، فەوتا کزەی سەرما و تەزوو ئەمرۆ
بزەی زێڕین و گەرمی خۆر دەبزوێنێ دڵی سەحرا
دەخەملێ هەرد و کەژ وێنەی بەهەشتی ئارەزوو ئەمرۆ
چنوور و نێرگس و نەسرین، هەڵاڵە و مێخەک و شەوبۆ،
گەزیزە و سمڵ و سۆیلانە، گوڵاو ڕێژن لە ڕوو ئەمرۆ
لە بەردا شڕ دەکەن بەرگی خەفەت، دار و دەوەن پاکی
بە سەریانا گوڵی سوور هەڵدەواسن موو بە موو ئەمرۆ
بە گوڵ بەژنی بڵندی خۆی دەڕازێنێتەوە کوێستان
دەتارێنێ لە سەر نەینووکی دڵ ژەنگ و کەڕوو ئەمرۆ

لە ئیشقی گوڵ، هەور گەوهەر دەبارێنێ لە چاوانی
لە سایەی گوڵ، دەبن پاراو درەخت و گیا و دروو ئەمرۆ
لە بۆ ماچی تەوێڵی خۆر، هەموو پشکووتووە لێویان
چرۆی هەرمێ و باڵلووک، سێو و بادام و هوڵوو ئەمرۆ
دەرەخسن گوڵ، بە ئاهەنگی دڵی شمشاڵی کاکی شوان

evinebook.blogfa.com

که دانیشتووه لە ژێر سای بسکی سەوزی دار بەڕوو ئەمڕۆ
دەکەن شادی لە نێو باخان هوزار و کۆتر و شالوور
لە سەر کێوان کەو و کورکوڕ، هەڵۆ و کوند و پەپوو ئەمڕۆ
لە حاستی کاری جوانی باری سەریان دانەواند پاکی
شلێرە و شۆڕەبی، پۆلی وەنەوشە و شۆڕەتوو ئەمڕۆ
بەهارە، سەوزە دەشت و دەر، دڵم بۆیە وەکوو بولبول
لە باخا بۆ گولاڵەی سوور و گەش دەگرێ گوڕوو ئەمڕۆ
بە غەیری بولبولی ماتی دڵی دیلم کە تەنیایە
مەلی‌تر پاکی دڵشادن دەخوێنن دوو بە دوو ئەمڕۆ

پیرۆزبایی

سروشت دەگەڕێم
بنارە و بنار
دەسووڕێمەوە
هەوارە و هەوار
بە باڵی شەماڵ
زمانی شینی گەزیزە دێنم
پێت بڵێ هاوڕێ
پیرۆز بێ بەهار

مەلاکەریم زاری

نەورۆز هاتوچەمەن بەرگی سەوزی کردەبەر

پشکووت شکۆفەی گوڵ و روخساری خستە دەر

سروەی نەسیمی ساف بەیانی لە گوڵشەنا

دێت و دەچێت و بە بولبول لە گوڵ ئەدا خەبەر

بێ دەر لە کونجی میحنەت و بڕوانە لالەزار

شێوەیبەهەشت ئەدات لە هەر لا ئەکەی نەزەر

سەرما فەراری کردووە پۆلی گوڵاڵە هات

سارا و دەشت و کێوی بە جارێک گرتە بەر

زستان کۆچی کرد و کرێوە ملی شکا

گوڵبن کڵاوی لەعلی بەدەخشانی کردە سەر

ئاوێ برێژە بەسەر ئاوری غەما وەهای

سەردۆ کە لە تینی کە نەمێنێت یەک ئەسەر

عەتتاری هەوا رژانی بە خاکدا گوڵاو

خەرمانی موشکی چینە چیاکانی دەشت و دەر

رووبەند لابراوە لە سەر غونچە تەلعەتی

دەرکەوتووە وەک مانگ لە هەورا کە بێتە دەر

سەد شەمع هەڵکراوە لە هەر شاخ و گوڵبنێ

زەرد و بەنەفش و ئاڵ، حیرەت ئاوەری بەشەر

زولفی بە دەستی ناز شانە کرد شۆڕەبی

خاو و درێژ و دڵبەرە ئەرژێتە سەر کەمەر

سەفای سینەیە سەیری خەرامی سەروی باغ

ناز دێتە جووڵە بە بادی دەمی سەحەر

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

بەعیشوە چاوی هەڵێناوە لالە چاوەڕێی
نەسیمی سوبح کڵاوی کە فڕێدا لە سەر
بە تاری زولف باوەشێنی روو ئەکا سەمەن
دەمێ سەبا بە میهر بە هەردا ئەکا گوزەر
سەرسامی حوسنی سوورەتی بووکانی گوڵشەنین
پەروین و ئافتاب و زوهرە، موشتەری، قەمەر
ئینسان بێ نیاز لە تار و روباب ئەکەن
سەدای کەو و کۆتر و ئاوازی زەردیوەر
بێ سەیری لالەزار هەتا ئێشی جەوری دەی
هەوای رۆح بەخش لەسینەت بکاتە دەر
بە پێکەنین غونچە، دڵی بولبولی رفاند
وامەست و بێخودە ئاگەی نییە لە پاو سەر
نەرگس بە ناز هاتە گوڵشەن و وەنەوشە خۆی
هاویتە خاکی رێگەی و سوجدەی ئەباتە بەر
ئەم قەترە شەونمانە لە سەر بەرگی گوڵ وەکوو
دوڕڕێکی دانراوە لە سەر سینییێکی زەر
بەم هەمو چاوە سەیری جوانی چەمەن ئەکا
«زاری» میسالی ئەتۆ ئاسمانی دەورە دەر
❊❊❊

سەبا هەستە لە خەو نەورۆز وا هات
بڵێ با لەشکری زستان بڕوات
بەسە جەور و جەفای بەهمەن و دەی

evinebook.blogfa.com

لە دڵ سەبر و لە تەن خۆ گیان دەرهات

بە سەرمانا کڕێوەی بەفر تا کەی

بدات و داپۆشێ شار و دێهات

هەتا کەی تەم بەری خورشید بگرێ

لە رووناکی بەری بن هەرد و باغات

چەمەن چاوەڕوانی تۆیە زووبی

بزانێ چۆن بڕازێتۆ و چ بکات

لە دامانی چیا و گوڵستانا

چ جۆرێ فەرشی رەنگاورەنگ راخات

چلۆن ئامادە بێ بۆ هاتنی گوڵ

کە وارد بوو چ بەرگێکی لە بەر کات

بە راوێژت منالی غونچە گوڵبن

لە باوەشدا چ جۆرێ پەروەرش دات

وەرە با دەوری ئەم بۆران و سەرما

دوایی بێ یەخەی گوڵزار بەردات

هەتا کەی گورگی ئەم زستانە شوومە

لە کۆزا بەرخ بڕفێنێت و بخوات

لە بەندیخانە، کەی دەردێ گوڵاڵە؟

ئیلاهی تا بگا بولبول بە ئاوات

بە ئاوی شەونمت پێویستە سەوزە

سەر و زولف و دەم و چاوێک بشوات

سەبا بێ،دێرە، نازانی کە «زاری»

لە جەوری بەهمەن و دەی چی بەسەر هات؟

***

زاری

ئەوا بەهارە ڕۆژی نەورۆزە
جێژنی پیرۆزی گشت گەل و هۆزە
کێو و دەشت و دۆڵ سەوزە دەنوێنێ
بولبول لە عیشقی گولە دەخوێنێ
هەڵاڵەی زەردە بۆنی دێ لە دوور
چرۆی دەرکردۆ پەلکی گوڵی سوور
بولبول لە عیشق و شەنگی وەنەوشە
بە سۆز دەخوێنێ لە کوڵ و لە جۆشە
لە کوێستانان دێ قاسپە قاسپی کەو
سروشت هەڵدەستێ لە غوڕابی خەو
بەیانان کاتێ ئەنگوت کازیوە
دڵ دەلاوێنێ خوڕە و جریوە
نارەی جۆگەلان دێ لە دەم ڕووبار
بەڵێ ئەمانەن گشت وەسفی بەهار
زۆر خۆشە گەر دێ تریوەی باران
دەگەڵ زریوەی گوڵوکی داران
فیتەی سێروان کاتێ دێتە گوێ
دەدا بە ئێمە موژدەی ساڵی نوێ
بۆ سەیران دەچن بە پۆل کیژ و کوڕ

پێکدێنن گشتی کۆڕی گەرم و گوڕ
سروشت بە بەرگی جوان و ڕازاوە
ئامێز ئاواڵە ڕووی لە هەتاوە

لە سروە ١٨٩ دا بڵاو بۆتەوە (مستەفا پۆڵادەرک)

سەوزەڵێ

خۆشەویستیت شا چ کارێکی لەگەڵ من کردووە
هەر لە ڕێی ژوانگەی یەکەمدا دەست و پێم ون کردووە

بۆ خەنەبەندانی پەنجەی خوێنی جەرگی لێم ئەویست
یار بە ئێمەی کرد ئەوەی بڕوانە دوژمن کردووە؟!

دڵ بە پێشنوێژی لە میحرابا رووەو سوژدە ئەڕۆی
تاقی ئەو برۆ چۆنی رووگە پێ سەروبن کردووە

تا بە سەر گەنجی خەمتدا کەوتووە چاوی خەیاڵ
ڕەنگی زەردم قۆڵی ژینی پڕ لە بازن کردووە

گشت لە سایەی سەوزڵێکەی بولبولە ناوبانگ گوڵ
ڕۆحی چەوساوەی زرێ بەستێنی هێمن کردووە

مێزەری بەفری سپی زستانە با بردوویەتی
بۆ بە وەعزی سەردی هەردی فێرە مردن کردووە؟!

ئاوری نەورۆزە گڕپەی دێ لە کۆگای هەورەوە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

لەقلەقیش دەندووکی بۆ دەسرێژە زامن کردووە

هات هەناسەی سروە بۆ ماچ خونچە بوو لێوی چرۆ
رێی دەس ئەگرێ گوڵ بەرۆکی دەرزی ئاژن کردووە

بۆ بەهار ئەشنایەوە بسکی گەزیزەی بێحیجاب
زانی بە ڕیا وشکە سۆفی خۆیی کوڵکن کردووە

سێروو دەروێشی بەهارە و باڵی لێدا وەک دەفە
جەزبەیەک گرتوویە بانگی ئاوەزی گن کردووە

گوڵ سەری داخست روە و فێرگەی بەیان هەنگاو ئەنێ
لەچکەکەی سەوزی ئەوەندەی کەیشی گووپن کردووە

دێ بە لاسایی سوپای بێگانە ئەورۆ بای شەماڵ
بۆ عەتر بوخچەی گوڵانی کوڵکە پشکن کردووە

کیژی گوندی کوردەواری بوو جەرەی ئاونگ بە شان
هەستی تەنیایی وەنەوشەی زێدە شەرمن کردووە

کەوتە بێشکەی خاکەلێوە خونچە سروەی دی لە دوور
کۆرپەیە و بۆ باوەشی دایەی شنەشن کردووە

تا سەری روانینی پەرژاوە بە جارێ لەم کەژە
چاڵی گۆناکەی گوڵی بۆرانی عیشقن کردووە

١٣٧٥/١٢/٢٣

evinebook.blogfa.com

بۆران

سوێند

سوێندم پێمەخۆ فریشتە
خەرمانی کەزیە زێڕینەکەت
دەستەخوشکی «ئاورکەدە»کەی زەردەشتە
نە شەجەرەنامەم لایە و
نە لە مێژووشم بیستووە
ئەی نەتدیوە
چۆن لە سایەی ئەو بڵێسەی نەورۆزانە
پێت بەخشیوە
موغئاسایی رۆحی شێعرم کۆیلەی گڕە و
هەستم بە ئاگر نەخشیوە!

١٣٧٢/١٢/٥

(نیرومەند)

بای وادە

هەڵنایە هەتاوی کاتی زستان

هەڵڵایە برا لە رۆژ پەرستان

رۆژێ لە نەکاو هەتاو وەدەرهات

رەحمی بو لە لای خودای سەماوات

هات سروەیی بای خۆشی بەهاری

بەو بۆنەوە بۆنی گوڵ دەباری

شەونم لە گوڵان لەبەر دڵانە

جامێکی شەڕابی بولبولانە

جەرگ و دڵی عاشقی بڕیوە

ئەو خونچە کەوا یەخەی دڕیوە

نۆشی دڵبیانە ئەو شەڕابە

وا جەرگی شەقایەقیش کەبابە

دەنگی کەو و مەل لە کۆهساران

کاڕەی بز و مەڕ لەنێو حەساران

ناقووسی ژیانی کیژ و کاڵن

رێک چاو بڕی رێگەیی شەماڵن

بای وادە بەخێرێ وا بەڕێوە

پێی سەر سەرە چونکە ژینی پێوە

دەژێیتەوە هەرچی مرد بە زستان

دەشواتەوە چڵکی چاو و دەستان

هەی هەی چ بەهارێ دڵگوشایە

سفرێکە کە خاوەنی خودایە

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

ڕەنگین بە هەزار جۆر و ڕەنگە
دێو جامەیی خۆیەتی چ شەنگە
هەرچی هەیە مار و مێرو، یا مەل
دەوری دەگرن بە گەل، بە کۆمەڵ
هەر یەک بەشی خۆی دەبا جۆی جۆی
بەو سفرە جیهانە جەرگی تۆی تۆی
ئەو خاوەنی سفرە هەر خودایە
هەر بووشە، دەبێ هەتا هەتایە
چەند شاو و وەزیر و حاتەمی‌تەی
لەو ڕێگەیی سفرە پێ دەکەن پەی
چاو با لەوە پاش نەچێت و بنوێ
بنوارێتە ئەو جیهانی لە نوێ
ڕازاوەتەوە بە ڕەنگ سەراسەر
خشڵی گوڵوکاتی کردەوە بەر
هەر جێگە دەبینی زێڕ و زێوە
هەر تیشکە لە هەرچی ژینی پێوە
وا دای لە کلیلە دوڕ زەنی هەوور
تێکچو بە بروسکە لەشکری جەوور
ئەو خێوەتی وا سپی سپی بوو
بەو دوڕ زەنی هەورە تێکتەپیبوو
لەو جێگە کلیلە جوان و چاتر
وا گوڵ هەڵیداوە چیغ و چادر
کوێستان هەموو سوور و شین و زەنوێر
کانیاوی بە جارێ بونە ئەستێر
ئەستێرەشە، وا دڵی کزەی دێ
بۆ هاتنی سەر زەوی بزەی دێ
بۆ کاتی پشو کە دێتە عەرزی
ماندوبو، بەزی، تەزی، لە بەرزی

evinebook.blogfa.com

مانگیش کە بە وێنە دێتە ئاوێ
خۆزگە لە پڕا دەکەوتە داوێ
هەرگیز نەدەهاتە دەر لە گۆمان
دەستی دەبڕا لە عەرز و ئاسمان
ئەو کاتەیە خاڵە لێم یەقینە
تەسخیری کورات لەسەر زەمینە
وا نە کە دەڵێن دەچیتە ئاسمان
ناچن بە خودا مەگەر بە سوڵتان
زانینە مرۆڤ دەباتە بەرزی
بڕوانە نەزانە هەر لە عەرزی
ئێمە لە زەوی، لە کاکە شانێ
ئەو عالەمە گەینە کاکەشانێ
فەرقی مە دەگەڵ ئەوان بزانە
هەر لێرەوە تاکوو ئاسمانە
****

ئاوات

شنەی بەهار

بەهارە و شنەی مایەی ژیانە

بە شنەی ژیاوە ئەم نیشتمانە

بەهار هێنەری موژدەی خەباتە

لابەری مەینەت، هێنەری هاتە

ئارزوی نەورۆزی پڕشنگی ژینە

بۆ گەل و بۆ هۆز گڕی بەتینە

پیت و گریەی ئەو ژینی پێویە

بریسکەی خەبات هەر لەوێوەیە

ئاگری نەورۆزە یا تیشکی هیوا

ڕوناککەرەوەی تاریکی هەوا

گڕپەی خورپەی دڵ، شەوقی زەوقی گەل

لە دەوری داڵێن لاوان بە کۆمەڵ

کاتێکی خۆشە فەسڵی نەو بەهار

دوری لە نەیار، نزیکی لە یار

ئەو سەوز ئەکا تۆوی ڕزگاری

بەرهەم دێنی باغ بۆ کوردەواری

هێندێ دەڕزێنێ، هێندی دەڕوێنێ

بەو گەرم و ساردی لە خۆی دەنوێنێ

دوبەرەکی گەل دەڕزێنێ سەرپاک

تۆوی یەکیەتی دەڕوێنێ لە خاک

بەهار بەخێرێ، دونیا گرتی ڕەنگ

ڕۆژی وەدەرخست لای برد شەوەزەنگ

بە تەپڵ و تۆپ و بە زەبروزەنگە

دەی، سا، نەتەوەی کاوە درەنگە

بۆ پێشواز پاکو بڕازێنەوە

شنە تۆش کۆرپە، بلاوێنەوە

لە بێشکەی خەما ڕاپژێنە تاوێ

بۆی دەرخە، کاتێ، هەتاوێ، ساوێ،
ببووژێتەوە لەبەر تاو و ساو
تا بێتە جێگەی شانازی تەواو
فتیلەی ڕێگەی ڕزگاری پێیە
بەخێو کردنی یەکجار بەجێیە
با بێتە بەرهەم کۆرپەی نەتەوە
هیوای دوارۆژی نەتەوە، بەوە
بۆ نیشتمان و بۆ گەل دەکۆشێ
لە ڕێی وان هەرچەند زوخاو دەنۆشێ
ئەوسا ئاواتی «ئاوات» دێتە جێ
شین دەبێ خەڵفی هیوای جێبەجێ
(ئاوات)

نەورۆزی نوێ
بۆ نەورۆزی ١٩٥٨

وەتەن مژدە بێت لە شاخ و هەردە
لە دەشت و دۆڵ و چیا وو زەردە
لە کێڵگە و باخ و لە لالەزارت
لە ڕۆژی ڕوونی ڕوو لە بەهارت
ئەوا نەورۆزە و ڕوو لە بەهارە
بەڵگە بە خۆشی لە دوور دیارە
کرێوە و دەست و پەنجەی زۆردار
وا هەوای خۆشی لێ کەوتۆتە کار
کلیلەی بەفری کۆنی هەردە و کێو
چۆڕچۆڕەی ژێری ڕووی کردە نشێو
چووزەرەی گوڵی نوستووی ژێر خاک

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

خەبەر بوونەوە بە جارێ سەرپاک

❊❊❊

هەرز و گوڵاڵە و سۆسەن و نەسرین
بە ڕازاوەیی وەک بووکی ڕەنگین
بە ڕیز بە دەستە لە خاک دەرپەڕین
ئەمەیان ئەوت بۆ دڵەی حەزین:
وەتەن نەورۆزە نیشانەی بەهار
دەک پیرۆزت بێت نەک جارێ، سەد جار
تا دوشمن بمرێ و دۆستیش بە شادی
بژی و ببینێت ڕۆژی ئازادی

❊❊❊

خرمەی ڕەهێڵەی بارانی بەهار
بە شەماڵ لەرەی شۆڕەبی و چنار
خشپەی درەخت و دەوەنی نزار
هەرسێ ئەم دەنگەن بۆ گوێی ستەمکار
وەتەن نەورۆزە نیشانەی بەهار
دەک پیرۆزت بێت نەک جارێ، سەد جار
تا دوشمن بمرێ و دۆستیش بە شادی
بژی و ببینێت ڕۆژی ئازادی

❊❊❊

لەم شەودا کاتێک کە بەیان ئەنگووت
تاوێک بەرلەوەی هەڵبێ خۆری ڕووت
بە نەورۆزی نوێ کە شادی بزووت
فریشتە لە ئاسمان ئەمەیان ئەوت:
وەتەن نەورۆزە نیشانەی بەهار
دەک پیرۆزت بێت نەک جارێ، سەد جار
تا دوشمن بمرێ و دۆستیش بە شادی
بژی و ببینێت ڕۆژی ئازادی

evinebook.blogfa.com

٭٭٭

دەستەی قوتابی کچ و کوڕی ورد
نەوەی کەڵوڕ و زازا و هەموو کورد
لە قوتابخانە شێرانە وەک گورد
ئائەم بەیانییە ئەمەیان ئەوت
وەتەن نەورۆزە نیشانەی بەهار
دەک پیرۆزت بێت نەک جارێ، سەد جار
تا دوشمن بمرێ و دۆستیش بە شادی
بژی و ببینێت ڕۆژی ئازادی

٭٭٭

بڕیاری لاوی هۆگری خوێندن
ئاواتی بەرزی لە ڕێتا مردن
خولیای هەمیشەی بۆت خزمەت کردن
ئەم دوو هەڵبەستە بە هۆرە کردن:
وەتەن نەورۆزە نیشانەی بەهار
دەک پیرۆزت بێت نەک جارێ، سەد جار
تا دوشمن بمرێ و دۆستیش بە شادی
بژی و ببینێت ڕۆژی ئازادی

٭٭٭

زێوەر

مژدەی نەورۆز
بۆ نەورۆزی ١٩٥٩

وەتەن مژدە بێ لە هەردە و نزار
لە وشکەوەرد و مەڵبەندی جووتیار
لە جۆگە ئاوی ئاودێری بەهار

له داماوانی لادێ و ناو شار
له چینی پێشڕەو چینی کرێکار
مژدەی نەورۆزی کوردانی هەژار
نوێ نەورۆزەکەی چواردەی گەلاوێژ
هێزی دوشمنی کە کرد سەرەو لێژ
بیری ئازادی خۆی کرد بە دەستنێژ
وەک قارەمانی ئازا وو حەقبێژ
بە کوێری چاوی بەدی گێژ و وێژ
ئازادی کوردی پوخت کرد والآبێژ
نەورۆز کە چرای کوردی پێشین بوو
چەند ساڵ لەمەو بەر بەبێ نگین بوو
له دەشتی مێژوو دیلی کەمین بوو
پەرژینی بەرگر نهۆم و چین بوو
نەورۆزی ئەمساڵ کە دوو جار نوێیە
ئامانجی بەرزە و بەرێوجێیە
شەقبەرێ دوشمن خۆ چاوی لێیە
مژدەی ئازادی ژیانی پێیە
کە کاروانی کورد وا ڕوو لە ڕێیە
بۆ هەوارگەیەک کە ئاشتی لێیە
ڕێ بۆ هەوارگە لەسەرخۆ ئەبڕێت
مەڵبەند لەوێدا بە خوێن بێ ئەکڕێت
جەرگی نەزانین بە خەنجەر ئەدڕێت
دوایی دوودڵی هەر بەوان ئەبڕێت
کۆڕێکی خەبات ڕۆژ و شەو ئەگرێت
تا مافی ژینی تەواو پێ ئەبڕێت

نەورۆزی ١٩٧٠
شێرکۆ بێکەس
ئەی فریشتەی ناو کەژاوەی
باوەڕی پیرۆز!
چەپکێ شیعرت پێشکەش ئەکەم
بۆ یادی نەورۆز!
لە جێی نێرگز
لە جێی گوڵی
کوردستانەکەم
وشەی سۆز و خۆشەویستیی بە قژتا ئەکەم.
بە هۆنراوەی ڕەنگاوڕەنگی
دەروون و هەستم
پرچی بووکیک ئاهەنگەکەی
ئێستات ئەبەستم.
بە هاواری
تۆقێنەری کاوەی ناو دەنگم
ئەجەنگم.
بە پریشکی پشکۆی بیر و
تینی ناو خوێنم
ئاگری جەژنی بیرەوەریت دائەگیرسێنم
بە نووسینی وەک گزنگی
ئاسۆیی بەیانی،
بۆت ئەچنم، تارای سەری
ڕەنگ ئەرخەوانی.
بە تریفەی مانگەشەوی ئاسمانی تاسەم
ماچی گۆنەی گوڵاڵەکەی
کەژانت ئەکەم.
بە مەمی ناو وتەی ئەشقی

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

پەلکەزێرینەم
دەس لە ملی زینی شۆخی
کێوانت ئەکەم.
لە بەفراوی ناو خەیاڵی
ڕنووی لووتکەما
تنۆک تنۆک قومی خۆزگەت
ئەکەم بە دەما.
گەشاوەی تازەم،
لە شەماڵی شنەی گیان و چۆپی ئاوازەم
لە هەڵپەڕکێی
ڕەشبەڵەکی بەستەی دەس گرتووم
کامەرانیم بۆ هێناوی
بۆ لای تو هاتووم
ئەی فریشتەی ئاسایش و مژدەی سەرکەوتن
منی بولبول،
بۆت ئەخوێنم هەتاکوو مردن!
***
ئەی فریشتەی تا دوێنێ بوو
هەڵبەستەکانم
دڵیان تەنگ بوو... وەکوو گەرووی
پڕ لە گریانم،
لە قەفەزی تاریکییا خامۆش و مات بوون
دوور لە خۆزگەی
بەهارێکی نیاز و ئاوات بوون.
بە دیار شەوی درێژەوە چیچکەیان ئەبەست
تەرمی خەمی مردووی دڵیان
ئەخستە سەر دەست.
وەکوو ساوای شیر لێبڕاو

evinebook.blogfa.com

دەمی وشکیان ئەگێڕا بۆ
گۆی مەمکی مردوو.
وەکوو بێچووی چۆلەکەی ناو
هێلانەی جێماو
باڵەفڕێی هیوایان بوو... بۆ
تنوکێ ئاو.
وشەی چڵیان وەکوو گەڵای
پایز ئەوەری.
هەوری چاویان، ڕێی لە خۆری
پێکەنین ئەبڕی.
تریفەی مانگی بیریان تەماوی و لێڵ بوو
بەرەبەیان بە دوای شەوی
تاریکا وێڵ بوو.
کەشتیی بەختیان ڕوو لە گێژی
سەختی گەرداو بوو.
وەرزی ساڵیان دنیایەکی بەبێ هەتاو بوو.
تا دوێنێ بوو... نەورۆزەکەت:
دیلی زستان بوو.
چەپکە نێرگز، جێگەی ژێر پێی ڕق و تاوان بوو.
تا دوێنێ بوو.. زەردەخەنەت
نوقمی گریان بوو.
کۆڕی ماڵان
بۆ پرچ ڕنین، بۆ سنگ کوتان بوو.
بەهارەکەت خڵتانی خوێن
جەستەی زامدار بوو.
چرپای ئارام: پەیکۆڵی خەم... دڕکی ئازار بوو.
***
بەڵام پەری

ئەی فریشتەی ئازادیی ژیان!
خۆت ئەزانی فرمێسکی چاو.. هەنسکی گریان
چەند برژێن.. چەندە قوڵپی
ناسۆر هەڵبدەن،
ئەنجام ئەبێ سەر بۆ شادیی بەهار،
شۆڕ بکەن
ئەبێ تیشکی خۆری هیوا
چاوی هەڵبێنێ
بولبولی ناو باخی نەورۆز بەستەی بخوێنێ،
ئەبێ لە جێی
خوێنی ڕژاو، لە جێی قوربانی
گوڵ سەردەرکا، بشنێتەوە بۆ کوردستانی.
ئەبێ لە جێی زرەی کۆت و...
زنجیری زیندان
زەنگی مژدەی ئازادیی گەل،
دەس کا بە لێدان!
ئەبێ لە جێی
دەغڵی سووتاو.. لە جێی وێرانیی
خەرمانی ژین، بەرز بێتەوە بۆ کامەرانی.
ئەبێ لە شوێن
بۆردوومانی هەر زەویکێڵێ
کانییەکی سەرفرازیی بۆ کورد هەڵقوڵێ.
دەی ئەی گیانی...
شەهیدانی نەورۆزی زیندوو
سووتەمەنی ڕاستەقینەی نۆ ساڵی ڕۆشتوو
ئەی ئەوانەی
لەگەڵ مردن، لەگەڵ ئازارا
لەگەڵ سوپای شەوەزەنگی تاریک و تارا

لەگەڵ ساڵی برسێتییا
لەگەڵ تۆفانا...
لەگەڵ ئاگر، لەگەڵ بەفر، لەگەڵ زەمانا
کەوتنە جەنگین.
هەتا نەوەی ئەم کوردە شاد بێ
مەلی هیوای لە قەفەزی
دیلیی ئازاد بێ!
مردن... هەتا خاکی کاوە
بەری سەوز بێ!
سەری ڕۆڵەی وەکوو شاخی سەرکەش بەرز بێ!
دە ئەی گیانی
شەهیدانی ئەو ڕێ پیرۆزە
ئێوەن گڕی بیرەوەری ئائەم نەورۆزە
ئێوەن بزەی ئەم ڕۆژەتان
خستە سەر لێومان
ئێوەن مافی چەپکەگوڵتان بەخشیوە پێمان!
بۆیە کوردیش
پشت لە دوای پشت وەک سوێند و بەڵێن
جێگەی یادتان لە ناو چاو و دڵا دائەنێن!
ئەی فریشتەی
ناو کەژاوەی سایەقە و سامال
پێبکەنە بۆ ئاهەنگی نەورۆزی ئەمسال
قژی زەردی
دوای مژدانەی خۆشیی داهێنە
لە ئاوێنەی ناو سروشتا جوانیت بنوێنە
با گوێی دڵم
بە تریفەی پێکەنینی تۆ
بە گۆرانیی پڕ لە بەستە و هەڵپەڕینی تۆ

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

با دەروونم...
ناخی هەستم... قووڵایی گیانم
بەری چاوم، ئاسۆی بیرم، وەرزی ژیانم
وەک بەهاری سەرفرازیت
وەک هەردی ڕەنگین
وەک قەدپاڵی کەژی چڕی دارستان بەرین
وەکوو وردە شەپۆلی ناو کانیی بن بنار
وەک خوێندنی
کەوی لووتکەی هەزار بە هەزارا!
وەکوو مێرگی
بەر گزنگی خۆری هەڵهاتوو
وەک پەپوولەی زەرد و سووری تازە باڵگرتوو
وەک شەماڵی
پڕ گوڵاوی فێنکی هەوار
وەک بریسکەی سەر سەوزەگیای شەونمی بنارا!
باوشە بکەن:
بە بەهاری شادیی ژیانا
لەگەڵ هەموو خێزانێکی ناو نیشتمانا
دەبا ئیتر ئەی فریشتەی
کەژاوەی شیرین
ئێمەش هەمووو.. بۆ یەکێتیی یەکتری بژین
دەبا ئیتر گریانی چاو
خۆش بکاتەوە.
زەردەخەنەی هەتاوی ڕوو
شەوق بداتەوە!
دەبا ئیتر پەپووی شوومی شەڕ دەربەدەر کەین
کۆتری سپیی خوشەویستی
سەر چاو و سەر خەین

evinebook.blogfa.com

دەبا ئیتر چاوی کینە و
ناکۆکی کوێر کەین!
ڕەشوڕووتی ئاوارەبووی کورد پۆشتە و تێر کەین.
دەبا ئیتر چرای ژیان
چرای زانیاری، ڕۆشنی کات
تاریکەڕێی ناو کوردەواری.
دەبا ئیتر هەنگی کاری،
شانەی هەنگوین بین
پەپوولەی سەر گوڵەباخی گفتی شیرین بین.
دەبا ئیتر لاوانەوەی:
سکسووتاو بەس بێ
دەنگی قرچەی جەرگی خوشکی
هەڵقرچاو بەس بێ
بەرگی ڕەشی پرسەی دایکی
کوڕ کوژراو بەس بێ
دەنگوباسی جوانەمەرگی خوێنڕژاو بەس بێ
خورپەی دڵ و ئاخی سینەی
مەینەتیی، بەس بێ
دەبا ئیتر برایەتی و یەکێتی کەس بێ.
دەبا ئیتر ژیان هەموو
وەکوو بەهار بێ.
گوڵاڵەکەی دڵنیایی پڕ لادێ و شار بێ
ئەی فریشتەی
ناو کەژاوەی باوەڕی پیرۆز
چەپکە شیعری خوم بۆ هێنای، بۆ یادی نەورۆز
ئەی فریشتەی ئاسایش و مژدەی سەرکەوتن
منی بولبول
بۆت ئەخوێنم هەتاکوو مردن

ئاماوە وەهار

ئاماوە وەهار، وەهار شادی
بۆی عەتر نەسیم خونچەی ئازادی
خێڵخانەی خەفەت باربەنیش کەردەن
مەینەن ڕوو نیان وە ماوای مەردەن
خەم وێنەی کەمان قامەت خەم بیەن
هەوارگەی قەدیم نە دەسش شیەن
بەزم شەوق و عەیش نە دەروون جەمەن
ئانە هیچ نەبۆ نە دەروون، خەمەن
ئینە نەتیجەی دیای باڵای تۆن
نیشانەی ویساڵ خاڵ ئاڵای تۆن
سروور نەشئەی بادەی وەسڵ تۆن
تەئسیر بۆی عەتر موشک زوڵف تۆن
سا پێم دەر، دەی دەی، پەی پەی، نەو مەی مەی
لە تایف مەردەم یەکسەر بکەم حەی
تا پەی یارانیچ وە ئیتمینان بۆ
سەرمایەی نیشات دڵ حەزینان بۆ
مەولەوی

ئاگری نەورۆز بە شاپڵێتە و پەڕۆ ناکرێتەوە
زوو ببێتە خۆڵەمێش و تینی دابمرێتەوە
ئاگری نەورۆز بە گیان و دڵ ئەبێ خۆش کرێ
گەر بەخوڕ دیجلە و فوراتی بێتە سەر، نەکوژێتەوە
هاتوو کە شێتانە مەنعی نەورۆزت کرا
لازمە گیانت بە مەردی بیخەیە ژێر پێتەوە
دەست و بێ ئێسکی شکاو چیلکە و چەویڵی چاو کە بێ
لاشە هەروەک داری زەنگە قلیشە کۆ بکرێتەوە
خوێنی لاوان نەوت و بەنزین بێت و بڕژێتە سەری
کڵپەیێکی وا بسێنێ شەوقی دانەمرێتەوە
پیاو بزیرڕێنێ وەکوو شێری ژیان هەڵمەت بەرێ
ژن بە دەوری ئاگرا بگری و بلاوێنێتەوە
خۆش ئەبێ ئەوسا بڵێسەی ئاگری نەورۆزەکەت
ئەو حەلە سەیری کوڵی کە چۆن دەمی ئەکرێتەوە
دەس ئەکاتە پێکەنین بۆ بلبلی باخی وەتەن
هەر بە یەک سروەی بەیان ئەشنێتەوە و ئەخنێتەوە
چەن بە خۆشی بلبلی خۆشخوان ئەخوێنێ بۆ گوڵان
چۆن چریکەی سەر چڵی عەرشی عەزیم ئەگرێتەوە
بەو زوبانی حاڵە خۆشە ئەم نزایەت بۆ ئەکا
ڕەببی ئەم ڕۆژە هەموو ساڵێ بە خۆشی بێتەوە
شێخ نووری

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

کوردستان بەهەشتی زەمین
جێی تێکۆشان و ڕاپەڕین
مەڵبەندی کاوەی قارەمان
کوردستان، کوردستان

ئەی نەوەی کوردی دلێر
ڕۆڵەی نەبەرد و بێچوە شێر
هەستە هەستان دەرمانە بۆ
کوردستان، کوردستان

وا نەورۆزە جەژنی گەلە
ئاسۆ ڕازاوەی دەم کەلە
با نەورۆز بەهاری کورد
پێ‌گەیێنین بە دەستوبرد
کوردستان، کوردستان
با بێتە گەشە و گوڵ
بۆ بلبلی سەرچڵ

گوێم لێیە نزیک دەنگی نەی و پۆلی مەلانە
دڵ ڕائەچەنێ، بەزم و سەمای دەس لە ملانە
شادی گەلی کوردە، نەبەزی دۆستی گەلانە
شەڕ دوژمنی وانە
ئاسایشە گیانە!
ئەی گەل! ئەوە شەڕخواهە خەریکە بە دەس‌وبرد
خاک و شەرەف و ڕۆڵەیی مەردی نەتەوەی کورد
بیکا بە خەڵووزیش و ببینە سوپەر و پرد
بۆ ویستنی دوژمن
بۆ هێرشی مردن

evinebook.blogfa.com

تۆش بەسە ئیتر دوودڵی و ترس و بەهانە
ئەم جارە ڕێی ڕزگاری و باخی ژیانە
بۆ دەنگی بە سۆزی
بۆ گشت گەل و هۆزی
حەمەساڵح دیلان

بەهار

دیسان بەهارە، بەهارێکی جوان
سەوز و سوور نەخشان لە لووتکەی کێوان
کیژان هاتنە دەر، تورت و کرژ و خاو
لاوان ڕاوەستان، لەسەر کانی و ئاو
شوانان دەرکەوتن، بە شمشاڵەوە
بە زکر و فیکری چاوی کاڵەوە
سەرچاوان تۆقین، لە شاخ و لە دەشت
گەزیزە پشکووت، شەش و حەوت و هەشت
باغان هاتنە بەر، شەماڵ کەوتە خۆ
پەرەی گرت، بۆنی شەمدان و شەوبۆ
داران گوڵیان کرد، نێرگز کەوتە دەر
ڕەنگان وەنەوشە و نەسرین و شەشپەڕ

گوڵاڵە سوورە کەوتە پێکەنین

هەڵاڵە و هێرۆ لە خەو ڕاپەڕین

ئاڵەکۆک شین بوو، وەنەوشە هەستا

گوڵ چەپکە چەپکە، بۆ دیاری برا

تا چاو کار دەکا کەسکە و زەردە و شین

قاقا کێشانە و بەزمە و هەڵپەڕین

لە لایەک شەمزین بۆ شەم ناز دەکا

لە لایەک شایەر، چۆپی ساز دەکا

لایەک شەونمە و لایەک لاولاوە

لە لایەک ڕاوچی، خەریکی ڕاوە

بەڵام گوڵی من، بەهار بە من چی؟

گوڵ و گوڵاڵە و ڕووبار بە من چی؟

بە من چی "خەجێ" دەچێ بۆ سەیران؟

"شەمێ" شیو دەکا، ویرەی دێ "جەیران"؟

بە من چی "رابی" مەشکە دەژێنێ؟

"بەگم" نان دەکا "بەسێ" دۆ دێنێ؟

بە من چی "ئەستێ" و "زلێخا" و "نازدار"

خۆیان ساز دەکەن دەچن بۆ هەوار؟

بە من چی "خونچە" و "خەزاڵ" و "ئەسمەر"؟

بێری دەدۆشن بە دەستی دولبەر

بە من چی "فەرەج" "گەوەر" دەدوێنێ؟

"خدر" دەتۆرێ "فەحە" ژن دێنێ؟

بە من چی "هەیاس" دەچێ بۆ قۆپی؟

"شەنگە" و "وسوە شێت" دەگرن سەرچۆپی؟

ئەمن تۆم دەوێ، تۆی دڵداری من!

تۆی ئاڵەکۆک و تۆی بەهاری من

تۆی گرمە و قاقا و پێکەنینی من

تۆی زەردەخەنە و شادی و شینی من

تۆی هاژەی چەم و شنەی شەماڵم

تۆی دەشت و دەر و سۆزەی شمشاڵم

تۆی سووسەنبەر و شەوبۆ و نەسرینم

تۆی لووتکەی هیوا و تاڤگەی ئەوینم

بە تۆوە دەژیم بە تۆوە ماوم

لە خۆشی تۆیە دەبینێ چاوم

عومەر سوڵتانی (وەفا)

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

بەهاری کوردستان

بەهەشتە خاکی کوردستان و سەیرانی بەهارانی
نموونەی کەوسەر و ئاوی حەیاتە چەشمەسارانی
چیاوو دەشتی ڕەنگینە، گوڵ و سوێسنە و ڕیاحینە
سەراپا سەوزەڵانی و شینە شێوەرد و شیارانی
حەیاتی جسمی بێجانە، هەوایی باخ و باخاتی
نیشاتی ڕوحی ئینسانە فەزایی مەرغزارانی
شەفایی خاتری بێچارە قووتی عاشقی زارە
چریکەی بولبول و ئاوازی قومری سەر چنارانی
لە سەر دڵ ژەنگی ماتەم لادەبا ڕوخساری گوڵزاری
بە چاو پێکەوتنێ سەد دڵ دەبێتە مات و حەیرانی
شەفابەخشی دڵی عوششاقە بایی سوبحدەم وەختێ
عەبیری بۆی گوڵان دێنێ لە سەر لووتکەی نزارانی
بەیانی دێ جریوەی مەل، خوڕەی بەفراوەکەی سەرکەل
لەگەڵ قاسپەی کەوە تێکەڵ، لە دەم ڕژد و پەسارانی
کە تەشریفی شەریفی هات نەسیمی بایی نەورۆزی
گوڵاڵان سەر وەدەردێنن لە لێوی جۆیبارانی
دەپۆشێ سەروی بوستانی کەوای ئەتڵەس لەبۆ جوانی
شکۆفەی دەردەکا لە نوێ چڵووک و شاخسارانی
تەواوی دەشت و دەر یەکسەر دەبێتە ئەتڵەسی ئەخزەر
بە گرمەی هەور و سۆزەی بای شەماڵ و ڕێژنەبارانی
غەزەلخوێنن هەموو، دەسپێدەکەن باڵداری سەر داری
زەوی پاکی دەخەملێ دێتەوە سەر دۆخی جارانی
کە مانگی بانەمەڕ داهات چ خۆشە دیمەنی کوێستان
سەراسەر خێوەت و ڕەشماڵ و خێڵە جێهەوارانی
وەکوو سەروی خەرامانن کە پۆل پۆل دێنە مەردۆشین

evinebook.blogfa.com

به لەنجە و ناز و عیشوە شەنگەبێری چاوخومارانی
نەشئەبزوێنە قاوو قیژی کەسک و سووری خێڵاتی
قریوەی زاووماک و کارِ و کوورِی بەرخ و کارانی
لە لایەک داوەتی کیژانە بەزم و رِەزمی لاوانە
لە لایەک ئەسپ و رِمبازی جلیتی شۆرِەسوارانی
لە لایەک تیپی زەحمەتکێشی خاکی نیشتمانی جوان
بە هێزی شان و هۆی بازوو دەکێڵن دێمەکارانی
لەگەڵ جووتی کەڵ و گا دێنە مەزرایە بە دڵخۆشی
لەبۆ کێڵان و دەرهێنانی مووچە و جێ بەیارانی
خەریکی کەسپ و کارن لاوەکانی نیشتمانپەروەر
بە رِۆژ و شەو سرەوتیان بۆ نییە تیپی هەژارانی
بە کورتی هەوڵی پێشکەوتن دەدەن کۆمەڵ بە خاس و عام
خەمم بۆ حافزی مسکین، بەجێماوە لە یارانی
بەهاری ١٣٤٠

***

پیرۆزبایی نەورۆزی ١٣٥٣

ئەم جێژنە پیرۆز بێ لە هەموو گوێگر و گوێدێر
پیرۆز بە دڵی خۆش و لەشی ساغ و زگی تێر
دوایین پەرِی هەڵدایەوە زستانی سرِ و سارد
پێچایەوە خوێنتاڵی دزێو، نەگبەتی بێخێر

مووسایی بەهاری بە هەموو موعجیزەکانی
فیرعەونی دەی و بەهمەن و ئەسفەندی نیا ژێر
نەورۆزە، سەری ساڵە گورەی پیرە شەماڵە
بۆ گیانی هەرەس دێ تلی پێدا وەکوو تاوێر
نەورۆزە بەهارە هەرەتی کۆشش و کارە
جا نۆرەتە ئەی کاکی فەلا، مامەیی وەرزێر
خێراکە لە خاو بێنە دەرێ جووتی کەڵانت
بۆ شێوی زەویوزارەکە هەڵمەت بەرە وەک شێر
سەیری دەر و دەشتێ کە دەڵێی باخی بەهەشتە
مێرگی هەموو بژوێنە، هەوارگەی هەموو زەنوێر
گیانبەخشە هەوای کێو و کەژ و دیمەنی کوێستان
خەملاوە بە گیاخاو و گوڵی سوێسن و شللێر
هەر دەنگی مەلە تێکەڵی هارەی خڕ و دۆڵە
هەر لووزەوی بەفراوە دەکا هاژە لە هەڵدێر
هەر تاوڵ و ڕەشماڵە بە داوێنی چیاوە
هەر ڕەشبەڵەک و داوەتی بێریانە بە بلوێر
زاخاوی دڵان حیلە و کۆڕژنی کەحێلە
تاوێنی خەمان دەنگی مەڕ و بەرغەل و هاوێر
خۆزگەم بەوە ئەو فەسڵە بە چاوانی دەبینێ
ژین نرخی لە لای خاوەنی بیناییە، نەک کوێر
حافزی مەهابادی

نەورۆزنامەی نەسرین و بەهار
پیرەمێرد
پار دێتە بیرم وەک خەوێ
کە دیبێتم پێرێشەوێ

ساڵێکی وا تازەم دەوێ
کە کورد بەهاری بەرکەوێ
وەتەنی پێ بێت بە گوڵزار

مژدە بێ ساڵ گەڕایەوە
ئاگری نەورۆز کرایەوە
بەفری زستان توایەوە
گژ و گیاوگوڵ ژیایەوە
نوخشەش بێ لە کوردی هەژار

گوڵ بە باغا خۆی دەنوێنێ
بولبول بە ڕوویدا دەخوێنێ
هەور مرواری ئەپژێنێ
شەماڵ زیندەگانی دێنێ
نێرگز مەستە و چاو بەخومار

وا فەرشی چەمەن ڕاخرا
گوڵاڵە بوو بە شەوچرا
گوڵ دەستەیان بەست وەک برا
نەسرین و لاولاو تێکخرا
هاتنە لەنجە سەرو و چنار

بولبول شەو بە ئاواتەوە
بادەی شەونم ئەخواتەوە
دەگری بە موناجاتەوە
بەڵکوو گوڵ دەم بکاتەوە
ئەو پێکەنێ و ئەم بگری زار

kurdishebook.com
@KURDISHeBook

وەنەوشە وەک من شینپۆشە
لە سوجدەدایە خامۆشە
دڵی بۆ گریان بەجۆشە
بەهاری لەلا ناخۆشە
بێزارە لە نەغمەی هوزار

evinebook.blogfa.com